

Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava

Fakulta bezpečnostního inženýrství

Katedra ochrany obyvatelstva

**Návrh koncepce ochrany obyvatelstva v kontextu
novodobých hrozeb**

Student:	Bc. Sabina Kubíková
Vedoucí diplomové práce:	doc. Dr. Ing. Michail Šenovský
Studijní obor:	Bezpečnostní plánování
Datum zadání diplomové práce:	13. 6. 2013
Termín odevzdání diplomové práce:	18. 4. 2014

ANOTACE

KUBÍKOVÁ, Sabina: *Návrh koncepce ochrany obyvatelstva v kontextu novodobých hrozeb*. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, Fakulta bezpečnostního inženýrství, 2014, Diplomová práce

Diplomová práce se věnuje návrhu studie na rozšíření koncepce ochrany obyvatelstva zohledňující novodobé hrozby. Teoretická část práce vymezuje přehled současných hrozeb nejen na území České republiky, ale i ve světě. Ke všem přehledům jsou zpracovány statistické výstupy, které byly podkladem pro zpracování uvedené studie. V praktické části diplomové práce se věnuji zhodnocení hrozeb a samostatnému návrhu na rozšíření koncepce ochrany obyvatelstva v kontextu novodobých hrozeb.

Klíčová slova: Koncepce ochrany obyvatelstva, ochrana obyvatelstva, novodobé hrozby

ANNOTATION

KUBÍKOVÁ, Sabina: *Proposal for a Concept of Protection in the Context of Modern Threats*. Ostrava: VŠB – Technical University of Ostrava, Faculty of Safety Engineering, 2014, Thesis

Proposal for a Concept of Protection of Population in the Context of Modern Threats.

This diploma thesis deals with the study proposal focusing on the extension of protection of population taking into account the modern threats. The theoretical part defines a summary of modern threats not only in the Czech Republic but also in the world. Moreover, all reports contain statistical outputs which were basis for the processing of this study. The practical part of diploma thesis deals the evaluation of the threats and also deals. The practical part of diploma thesis deals with the evaluation with the separate proposal on extension of protection of population in the context of modern threats.

Keywords: Concept of Protection of Population, protection of population, modern threats

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Fakulta bezpečnostního inženýrství
Katedra ochrany obyvatelstva

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Sabina Kubíková**
Studijní program: N3908 Požární ochrana a průmyslová bezpečnost
Studijní obor: 3908T007 Bezpečnostní plánování
Téma: **Návrh koncepce ochrany obyvatelstva v kontextu novodobých hrozeb**
Proposal for a Concept of Protection of Population in the Context of
Modern Threats

Zásady pro vypracování:

Cíl práce:

Navrhnout koncepci ochrany obyvatelstva v kontextu novodobých hrozeb a porovnat ji se stávající koncepcí.

Charakteristika práce:

Seznámit se se stávající koncepcí ochrany obyvatelstva. Analyzovat současné hrozby. Zpracovat statistické výstupy. Navrhnout koncepci ochrany obyvatelstva zohledňující novodobé hrozby.

Seznam doporučené odborné literatury:

Jiří Matoušek a kol.: CBRN biologické zbraně. SPBI Ostrava 2007. ISBN: 978-80-7385-003-6

Jiří Matoušek a kol.: CBRN detekce a monitorování, fyzická ochrana, dekontaminace. SPBI Ostrava 2008. ISBN: 978-80-7385-048-7

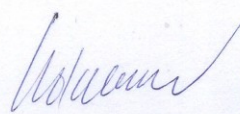
MV ČR: Koncepce ochrany obyvatelstva, 2013

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Dr. Ing. Michail Šenovský**

Datum zadání: 13.06.2013

Datum odevzdání: 18.04.2014

doc. Ing. Vilém Adamec, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Ing. Pavel Poledňák, PhD.
děkan fakulty

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že

- jsem byl/a seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů;
- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby 1);
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava (dále jen VŠB – TUO), dostupná k prezenčnímu nahlédnutí;
- beru na vědomí, že VŠB – TUO má právo nevýdělečně ke své vnitřní potřebě diplomovou/bakalářskou práci užít v souladu s § 35 odst. 3 2);
- beru na vědomí, že podle § 60 3) odst. 1 autorského zákona má právo VŠB – TUO na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 3) odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem VŠB – TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB – TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého VŠB – TUO nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Jméno, příjmení

JABINA KUBÍKOVÁ

Adresa

POLNÍ 19, KOZMICE

Dne:

19.4.2014

Podpis:

Jabina Kubíková

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47 Zveřejňování závěrečných prací;

(1) Vysoká škola nevýdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3;

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užíje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené zájemcem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybného projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží ke výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

MÍSTOPŘÍSEŽNÉ PROHLÁŠENÍ

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením vedoucího práce, a uvedla jsem všechnu použitou literaturu.“

V Ostravě 18. 4. 2014

.....

Kubíková Sabina

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych chtěla poděkovat vedoucímu diplomové práce panu doc. Dr. Ing. Michailu Šenovskému za odborné vedení, čas a cenné rady při psaní mé diplomové práce. Také bych chtěla poděkovat především rodičům za podporu při studiu.

Obsah

ÚVOD.....	9
1 REŠERŠE.....	10
2 DOTAZNÍKOVÝ PRŮZKUM.....	12
2.1 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU	12
2.2 VÝSLEDEK DOTAZNÍKU	15
3 VÝSKYT HROZEB VE SVĚTĚ VČETNĚ EVROPSKÉ UNIE	16
3.1 TERORISMUS.....	16
3.2 CBRN TERORISMUS	20
3.2.1 Chemický terorismus	22
3.2.2 Biologický terorismus.....	25
3.2.3 Jaderný a radiologický terorismus	28
3.3 KYBERTERORISMUS	30
3.4 EXTREMISMUS.....	32
4 OCHRANA OBYVATELSTVA	34
4.1 BEZPEČNOSTNÍ SYSTÉM ČR	35
4.2 KRIZOVÉ STAVY V ČR.....	36
4.3 VAROVÁNÍ A TÍŠŇOVÉ INFORMOVÁNÍ OBYVATELSTVA, VYROZUMĚNÍ V ČR.....	37
5 KONCEPCE OCHRANY OBYVATELSTVA DO ROKU 2020 S VÝHLEDEM DO ROKU 2030	38
6 VÝSKYT HROZEB V ČESKÉ REPUBLICE.....	40
6.1 TERORISMUS.....	40
6.2 KYBERTERORISMUS	42
6.3 EXTREMISMUS.....	44
7 OCHRANA OBYVATELSTVA V KONTEXTU NOVODOBÝCH HROZEB	46
8 ZHODNOCENÍ NOVODOBÝCH HROZEB.....	54
8.1 ZHODNOCENÍ SOUČASNÝCH HROZEB V ČESKÉ REPUBLICE	57
9 STUDIE MOŽNOSTÍ ROZŠÍŘENÍ KONCEPCE OCHRANY OBYVATELSTVA.....	59
9.1 POROVNÁNÍ STUDIE MOŽNOSTÍ A KONCEPCE OCHRANY OBYVATELSTVA	61
10 ZÁVĚR.....	62
POUŽITÁ LITERATURA.....	63
<i>Knižní publikace .....</i>	<i>63</i>
<i>Internetové zdroje.....</i>	<i>64</i>
<i>Právní předpisy .....</i>	<i>67</i>
SEZNAM OBRÁZKŮ	68
SEZNAM TABULEK	68
PŘÍLOHY	69

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
VCNP	Výbor pro civilní nouzové plánování
MV	Ministerstvo vnitra
GŘ	Generální ředitelství
PO	Právnícká osoba
PFO	Podnikající fyzická osoba
NATO	Severoatlantický pakt
EU	Evropská unie
NBÚ	Národního bezpečnostního úřadu
NCKS	Národní centrum kybernetické společnosti
BIS	Bezpečnostní informační služba
SÚJB	Státní úřad pro jadernou bezpečnost
ZHN	Zbraně hromadného ničení
CBRN	Chemické, biologické, radiologické, nukleární
MERS	Middle East respiratory syndrome

ÚVOD

V dnešní době jsme obklopováni stále více nejrůznějšími hrozbami. Většinou vypuknou ve chvíli, kdy je nejmíň očekáváme, a každým dnem roste riziko, že nějaká nastane a pokaždé to může být úplně jiná, protože hrozby se v čase neustále mění. Mohou vyústit až v krizové situace velkého rozsahu, které mohou mít katastrofální následky.

V této diplomové práci budou analyzovány aktuální bezpečnostní hrozby. Patří mezi ně mezinárodní terorismus a s ním spojený CBRN terorismus a kyberterorismus a v neposlední řadě i extremismus, představující nejvýznamnější fenomény současnosti.

Obyvatelé České republiky tyto hrozby spíše berou jako zajímavost. Vědí, že existují, ale nikterak se jimi nezabývají. To je odlišuje od obyvatel jiných států či zemí. Kdyby ovšem došlo k nějakým obdobným incidentům, zájem by se určitě zvýšil. Proto nesmíme tyto hrozby brát na lehkou váhu a tato práce uvádí jak se při těchto hrozbách chránit.

Dokument popisující ochranu obyvatelstva s jejími základními principy a definující významné oblasti a nástroje stanovuje v České republice „Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030“. Tato koncepce však nezohledňuje citované novodobé hrozby, na které jsou v zemích EU a jiných mnohem lépe připraveni. VČR není přímo vypracovaný jednotný dokument, který by se zabýval všemi navzájem provázanými novodobými hrozbami, a byl by zaměřený na ochranu obyvatelstva. Existují jen specifické dokumenty pro jednotlivou hrozbu, jedná se například o koncepci boje proti extremismu nebo strategii boje proti terorismu. Toto byl důvod, proč jsem se rozhodla zpracovat návrh studie, která by tyto hrozby řešila.

Cílem této diplomové práce je navrhnout koncepci ochrany obyvatel zohledňující novodobé hrozby a porovnat ji se stávající koncepcí ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030.

1 REŠERŠE

V této kapitole jsou uvedeny knižní publikace a právní předpisy, které řeší především ochranu obyvatelstva, zbraně hromadného ničení či různé druhy terorismu.

Knižní publikace

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030. Praha: MV-GŘ HZS ČR, 2013[1].

V Koncepci jsou zahrnuty základní úkoly pro realizaci stanovených priorit ochrany obyvatelstva na dané období platnosti, včetně výhledu do dalších let. Dále stanovuje další postup rozvoje oblastí ochrany obyvatelstva, jako je krizové řízení, úkoly ochrany obyvatelstva, výchova a vzdělávání, síly, věcné zdroje, věda a výzkum, vývoj, inovace.

MATOUŠEK, Jiří, Jaroslav BENEDÍK a Petr LINHART. *CBRN: Biologické zbraně.* Ostrava: SPBI, 2007. SPBI SPEKTRUM. ISBN 978-80-7385-003[5].

Kniha znázorňuje vývoj a základní vlastnosti biologických zbraní. Popisuje hlavní formy a metody biologického terorismu. Snaží se upozornit na zákaz biologických zbraní a seznamuje s Úmluvou o zákazu výboje, výroby a hromadění toxinových a biologických zbraní, jejich zničení a o jejím plnění.

JANOŠEC, Josef. *O terorismu: pro pracovníky bezpečnostního systému.* Ostrava: SPBI, 2010. SPBI SPEKTRUM. ISBN 978-80-7385-097-5[3].

Publikace shrnuje základní odborné a teoretické pohledy na terorismus. Je určena pro pracovníky bezpečnostního systému, kteří se podílejí na prevenci i řešení následků teroristických akcí. Poskytuje nové modelové vyjádření teroristických činností, jako návod k jeho využití zmíněných pracovníků při plnění úkolů obrany a ochrany proti nebezpečným jevům, které ohrožují životy a zdraví, majetek, životní prostředí.

MATOUŠEK, Jiří, Otakar MÍKA a Dušan VIČAR. *Nové hrozby terorismu: Chemický, biologický, radiologický a jaderný terorismus.* Brno: Univerzita obrany, 2005. ISBN 80-7231-037-2[6].

Skriptu seznamují s problematikou CBRN terorismu, s charakteristikou koncepčního řešení prevence, represe, ochrany a likvidace následků CBRN terorismu v ČR.

Právní předpisy

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

Zákon vymezuje Integrovaný záchranný systém, definuje jeho složky a jejich působnost. Dále stanovuje pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávních celků. Také vymezuje práva a povinnosti všech osob ať už právnických či fyzických, vztahující se k přípravě na mimořádné události, záchranných a likvidačních prací, tak i při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení krizových stavů.

Vyhláška MV č.380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

Dokument stanovuje postup při zřizování zařízení civilní ochrany a při odborné přípravě jejich personálu, určuje dále způsoby informování PO a FO o charakteru možného ohrožení, připravovaných opatřeních a technickým, provozním a organizačním zabezpečení jednotného systému varování, včetně poskytování tísňových informací. Konkretizuje plnění dalších úkolů civilní ochrany, zejména evakuaci, pak ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku.

2 DOTAZNÍKOVÝ PRŮZKUM

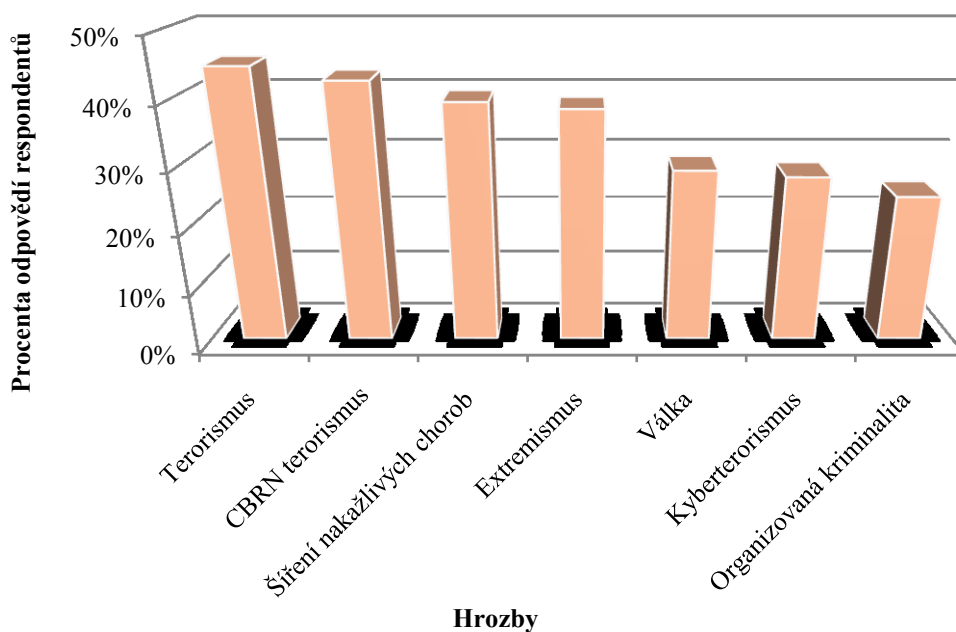
Před zpracováním této diplomové práce jsem provedla průzkum mezi obyvatelstvem. Účelem bylo zjištění týkající se novodobých hrozeb, kterých se lidé nejvíce obávají a jak je vnímají. Před tím než jsem jej provedla, vypracovala jsem výběr otázek metodou analýzy rizik What- if, na základě tohoto výsledku byl sestaven. Zdrojem informací byla především bezpečnostní strategie a meziřesortní koncepce bezpečnostního výzkumu a vývoje ČR do roku 2015.

Základní podklady byly získány anonymním šetřením - dotazníkem (jenž je součástí přílohy č. 1), na který odpovědělo 94 respondentů. Dotazník obsahoval pět otázek, a měl potvrdit nebo vyvrátit můj názor na novodobé hrozby. Byl vyvěšen na internetových stránkách www.vyplnto.cz a výsledky jsem si poté vyhodnotila. U některých otázek bylo možno zaškrtnout více odpovědí.

2.1 Vyhodnocení dotazníku

Toto jsou otázky uvedené v dotazníku a odpovědi respondentů v procentech.

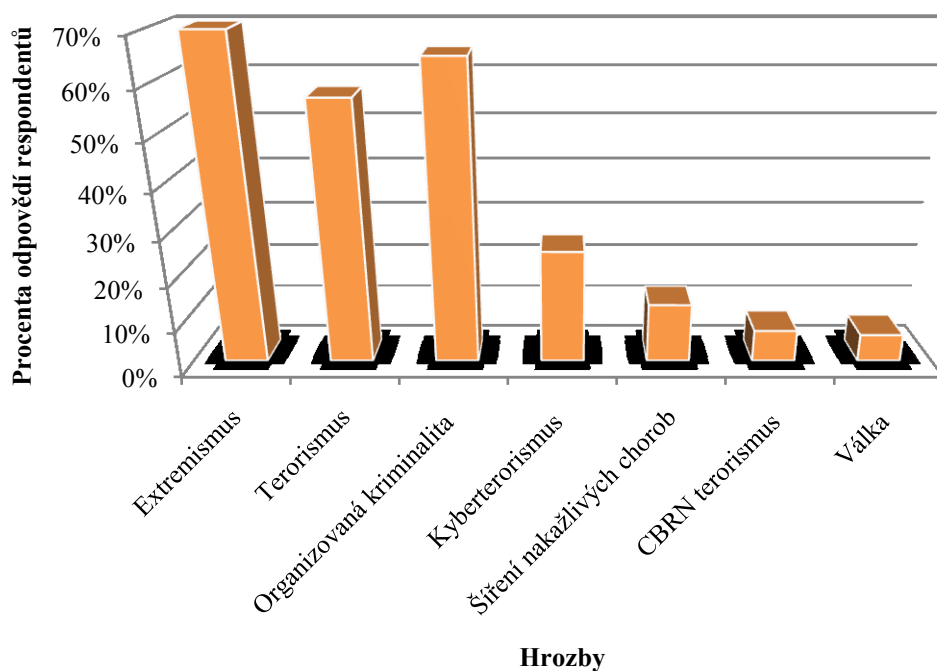
Otázka č. 1: Svět ohrožuje několik současných hrozeb, především jsou to útoky teroristů. Čeho nejvíce se obáváte ve světě? Co nejvíce ohrozí bezpečnost ve světě?

Graf č. 1 Dotazník – otázka č. 1, Zdroj:[vlastní].

Bylo zjištěno, že nejvíce respondentů se obává nejvíce terorismu ve světě, naopak nejméně organizované kriminality.

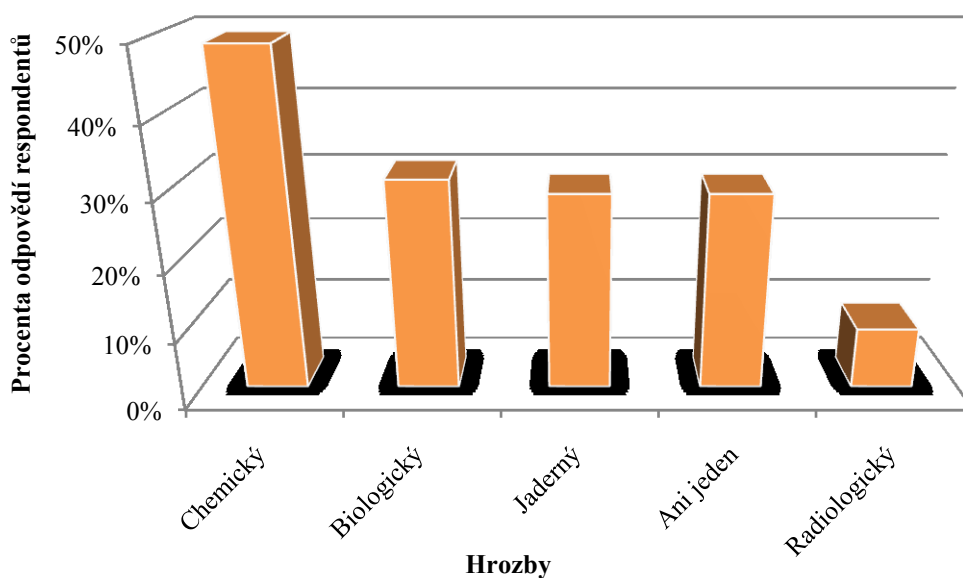
Otázka č. 2: Které z těchto hrozeb se mohou vyskytnout v České republice?

Graf č. 2 Dotazník – otázka č. 2, Zdroj: [vlastní].

Většina dotazovaných Čechů se obává ve svém životě extremismu, terorismu a organizované kriminality. Naopak strach z války ustupuje do pozadí.

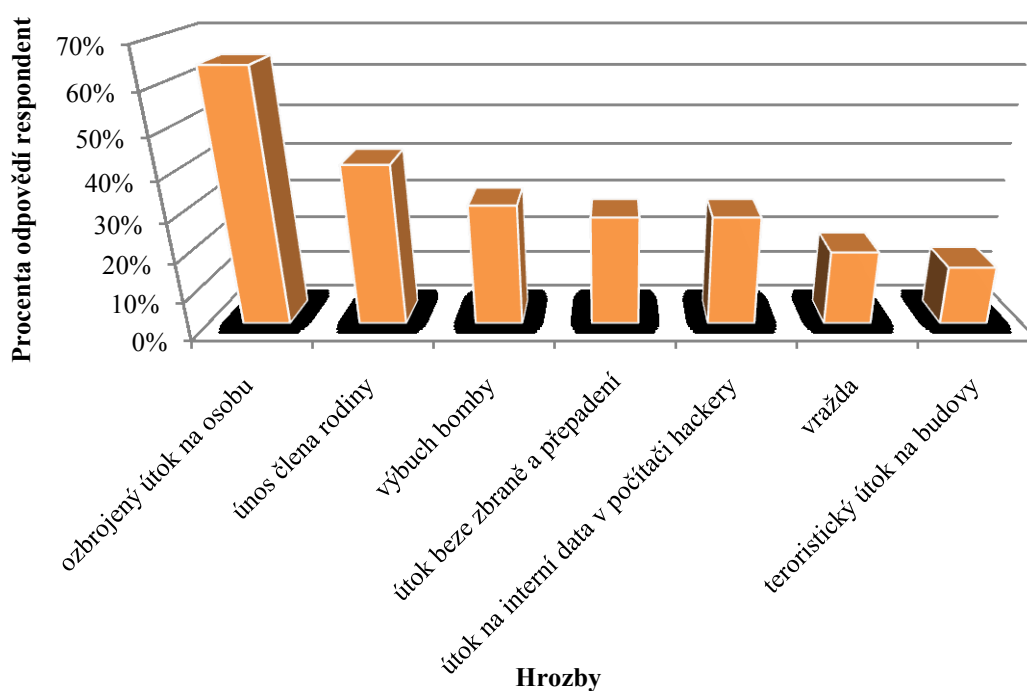
Otázka č. 3: Jaký typ terorismu by v ČR podle Vás mohl nastat?

Graf č. 3 Dotazník – otázka č. 3, Zdroj: [vlastní].

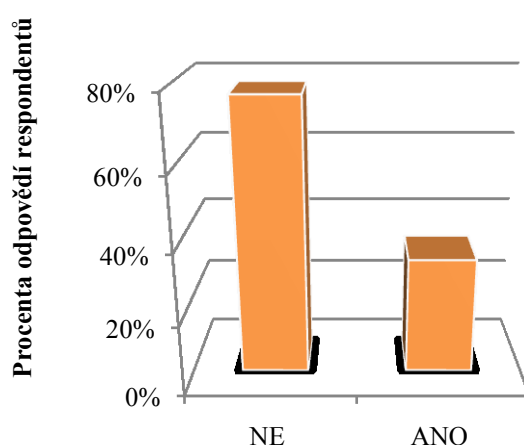
Otázka č. 4: Vyberte z níže uvedených druhů útoků, kterých se nejvíce obáváte?

Graf č. 4 Dotazník – otázka č. 4, Zdroj:[vlastní].

U samotných útoků se Češi nejvíce bojí ozbrojeného útoku na osobu, poté únosu člena rodiny. Ostatní útoky jako výbuch bomby, či útok na počítačová data jsou v podstatě v odpovědích srovnatelné.

Otázka č. 5: Setkali jste se, vy nebo vaši známí s krádeží elektronických dat na internetu?

Graf č. 5 Dotazník – otázka č. 5, Zdroj:[vlastní].

2.2 Výsledek dotazníku

Při porovnání světových a českých hrozeb tohoto průzkumu jsem zjistila, že obyvatelé ve světě vidí jako přední hrozbu terorismus (hlavně po útocích v USA po 11. září 2001). Češi jsou v tomto rozdílní, obávají se hlavně extremismu a organizované kriminality. Terorismus není v České republice na první příčce obav z útoku, ale je to zřejmě způsobeno tím, že tento druh útoku u nás nenastává. Ale přesto nad ním Češi uvažují, zmiňují ho a obávají se z něj. To, že extremismus je na prvním místě bych přičetla tomu, že jsem odkaz na vyplnění dotazníku poskytla hlavně známým a přátelům, kteří žijí převážně v moravskoslezském kraji, kde je hrozba extremismu spojená nejvíce s fotbalovými zápasy ostravského klubu a rasismu - nenávisti vůči Romům. Docela mě překvapilo, že již 33% respondentů se setkalo s osobním útokem na elektronická data na internetu.

Poněvadž v rámci rozsahu práce jsem se měla zabývat jen novodobými reálnými hrozbami, nepracovala jsem dále s hrozbou organizované kriminality, CBRN terorismu a války, jelikož jsou to hrozby, které hrozí od nepaměti.

3 VÝSKYT HROZEB VE SVĚTĚ VČETNĚ EVROPSKÉ UNIE

Na základě zhodnocení dotazníku za současné hrozby považují především extremismus se znaky terorismu, mezinárodní terorismus, kyberterorismus a CBRN terorismus, protože to jsou aktuální záležitosti 21. století.

3.1 Terorismus

Obecně je považován za cílené násilí jednotlivce nebo skupiny dávající najevo nenávisť vůči státu, formám vlády, odlišnosti vyznání nebo nesmiřitelnosti národů. A je namířený proti nezúčastněným jednotlivcům či konkrétním sociálním skupinám. Usiluje o dosažení svých cílů, jak politických, kriminálních, náboženských či jiných. Hlavní je získat co největší moc, upoutat pozornost, zastrašit odpůrce hrozbou síly a užitím násilí[3].

Postupem času se stává nejen lokální záležitostí, ale dosahuje až globální úrovně. Stále častěji se o takovém typu násilí dozvídáme z médií, jako jsou televizní stanice, noviny, internet a jiné sdělovací prostředky, je to jedním z cílů teroristů nás co nejvíce zastrašit[15].

Typologie terorismu je komplikovaná, vychází z různých přístupů a pohledů. Při stanovování hrozeb a jejich předcházení je třeba stanovit zejména motivaci teroristů. A podle dané motivace se vypracuje typologie terorismu zahrnující i nepolitické formy terorismu[3].

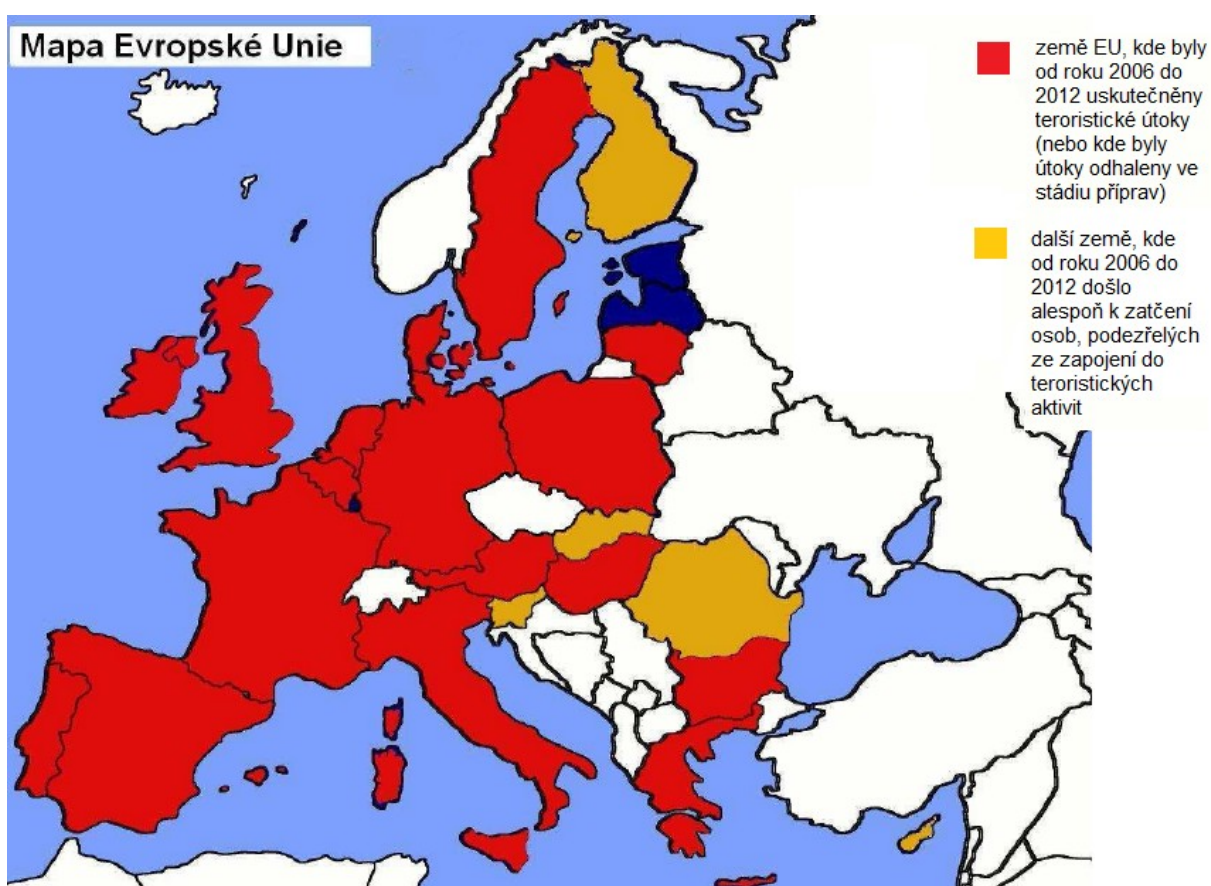
Druhů terorismu je několik kupříkladu kriminální, státní, mezinárodní, politický, narkoterorismus, počítačový, podvratný, elektronický. Nejvíce populárním dnešní doby je, mezinárodní terorismus, kdy je vedený jednotlivci i skupinami proti obyvatelstvu a státním orgánům jiné země. A ten je buď postmaterialistický a environmentální, náboženský, eschatologický, etnicko-nacionální, fundamentalistický terorismus, vigilantistický a "single-issue" nebo dokonce souvisí i s propojením organizovaného zločinu s terorismem. Za nejméně čitelný je považován terorismus psychotický, kdy duševně vyšinuté osobě stačí, že jeho čin vyvolává pozornost a strach, díky zpětně poskytujícím pocitům potěšení a sebeuspokojení[3].

Ke klasickým projevům terorismu patří střelby, použití bodných a sečných zbraní, pumové útoky na živé či neživé cíle, braní a zadržování rukojmí, únosy letadel, používání dopisových bomb, ubití a vraždy, vydírání a vyhrožování násilím. Dále to mohou být různé formy násilí na turistech, poškozování provozuschopnosti vozidel, útoky na památky či šíření zmatku[3].

Definice EU: „ Teroristické činy jsou úmyslné činy páchané jednotlivci nebo skupinami proti jedné nebo více zemí, jejich orgánům a obyvatelům, s cílem je ohrožit, vážně poškodit nebo dokonce zničit jejich politické, ekonomické a sociální struktury“ [40].

V současnosti dochází k změnám kvality terorismu. Jsou dány posunem od klasického¹(konvenčního) terorismu k modernímu, více nebezpečnému. Vysoká úroveň hrozby terorismu je i dána možností zneužití kvalitativně nových prostředků a zbraní. Proto je nastávající etapa terorismu nazývána ultra nebo superterorismem více v kapitole 4.2 [3].

Z obr. č. 1 vyplývá, že ve všech sousedních státech ČR se teroristické útoky odehrály. To svědčí ve prospěch nutnosti se tímto jevem nadále důsledně zabývat. Jelikož novým fenoménem je přesun těžiště teroristických činností do států, které až doposud nepatřily do kategorie primárních cílů. Právě díky mezinárodní pozici a postavení by se takovým státem mohla stát i ČR [15].

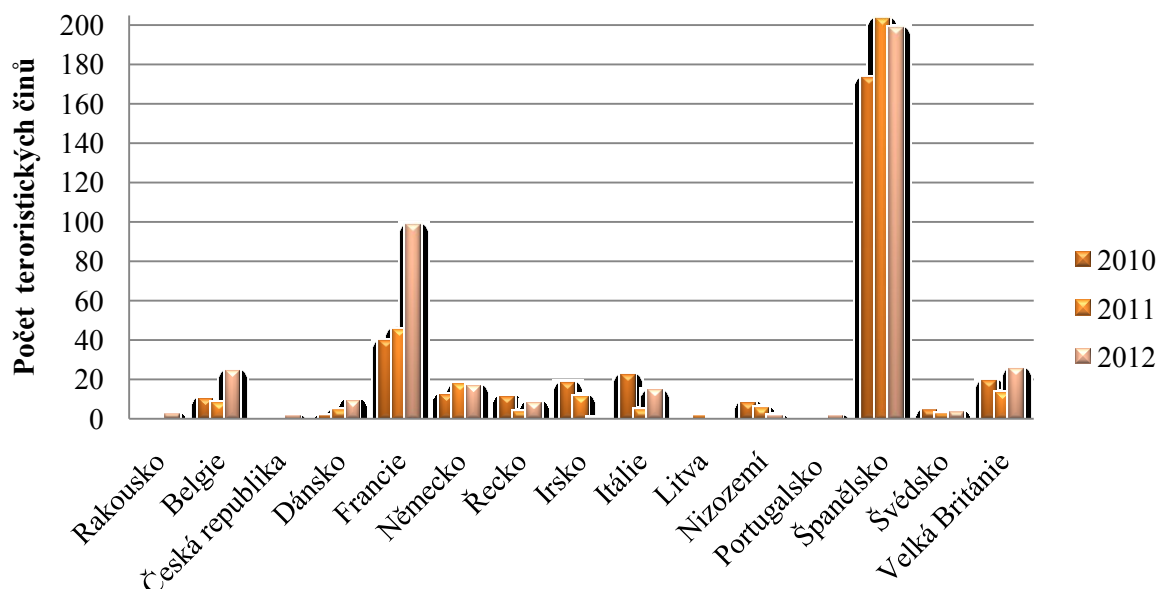

Obr. č. 1 Terorismus v EU, zpracováno dle[15].

Mezi státy EU existují značné rozdíly, jak v míře případného ohrožení, tak ve fungování bezpečnostních systémů. Hlavně od států, které s terorismem dlouhodobě a úspěšně bojují, se chce ČR inspirovat a následně do bezpečnostního systému aplikovat metody, které budou po zhodnocení všech faktorů účelné a použitelné v našich podmínkách [15].

¹¹ Charakterizuje používání konvenčních prostředků a metod: únosy, atentáty, zhářství, držení rukojmí

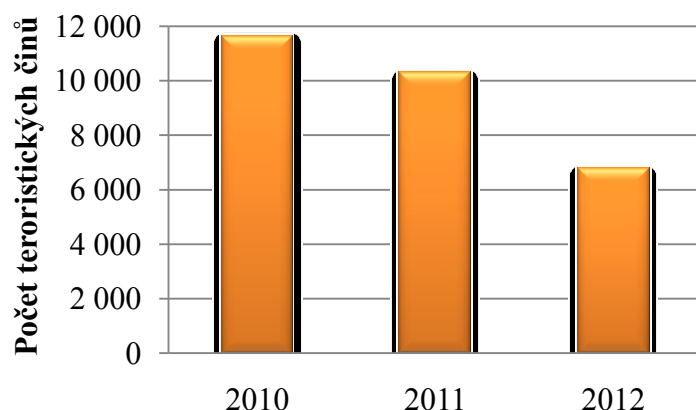
Teroristické aktivity ve státech EU

Graf č. 6 Teroristické činy v EU, zpracováno dle [26], Zdroj: [vlastní].

V rozmezí let 2010 až 2012 se uskutečnilo v EU okolo 1033 teroristických činů, jak uvádí graf č. 6.

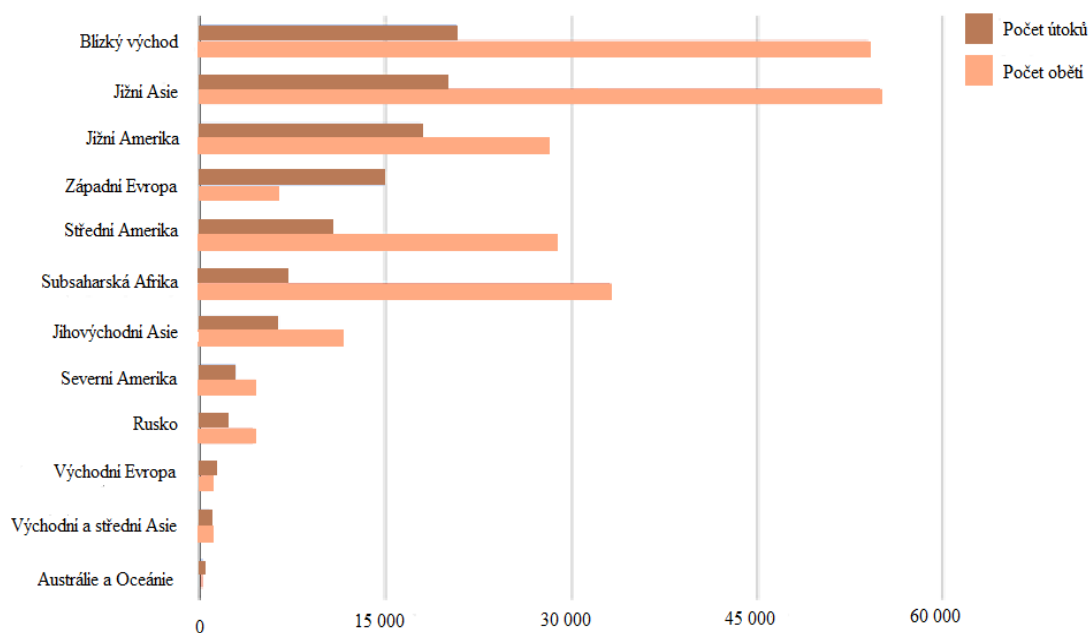
Ovšem nejen v EU dochází k teroristickým útokům, mnohem častěji se vyskytují v oblasti Blízkého východu, Iráku, Kolumbie, Indie, Peru, Pákistánu, Salvadoru, Severním Irsku, Filipín, Španělsku a Afghánistánu, jak uvádí graf č. 7. USA je v žebříčku výskytu teroristických útoků na 14 pozici a Česká republika je na 144 místě [16].

Graf č. 7 Útoky na Blízkém východu, zpracováno dle [48], Zdroj: [vlastní].

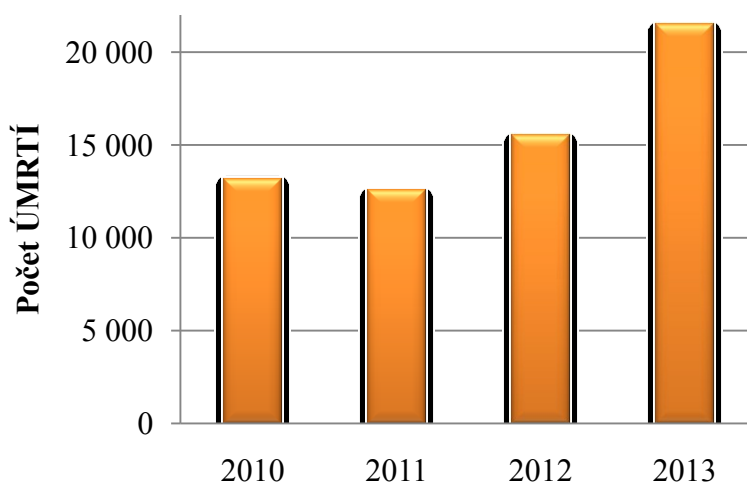
Při porovnání těchto grafů, je hned zjevné, kde jsou více přítomny teroristické činy. V posledních letech se nachází opravdu na Blízkém východě. Nutno podotknout, že v těchto počtech jsou kromě útoků na civilní oběti započteny útoky i na vojáky. Teroristické útoky na vojáky a civilní obyvatelstvo se odehrávají spíše v Pákistánu, Sýrii, Iráku a Afghánistánu.

Graf č. 8 Terorismus ve světě od roku 1970 do 2012 [16].

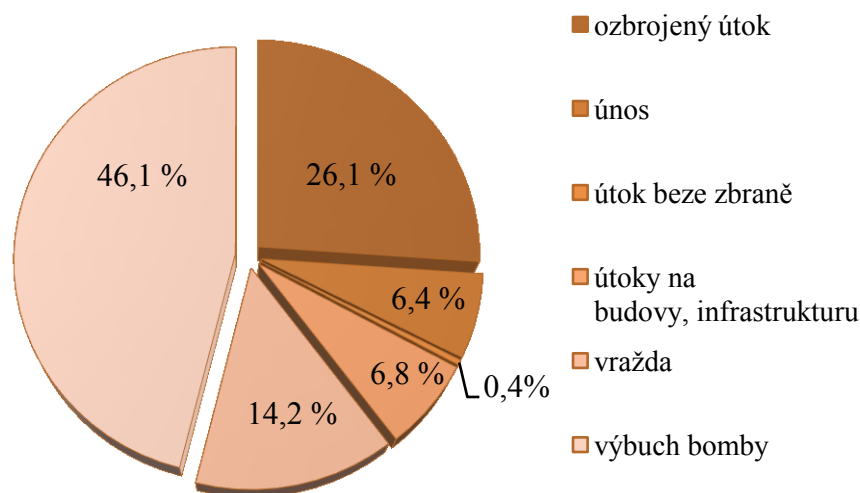
Z grafu č. 8 plyne, že teroristé zabili ve světě za čtyřicet let přes 200 tisíc lidí, proběhlo přitom přes sto tisíc útoků.

Graf č. 9 Úmrtnost na Blízkém východu, zpracováno dle [48], Zdroj: [vlastní].

V grafu č. 9 je opět započtena nejen úmrtnost civilistů, ale i vojáků. A ukazuje jak, nadměrně roste tento počet. Ale ten stojí za povšimnutí, protože v roce 2013 bylo zabito 21 490 lidí.

Teroristické útoky 1970 - 2012 podle druhu

Graf č. 10 Teroristické útoky 1970-2011 dle druhu [16].

Jak uvádí graf č. 10 je v posledních letech nejrozšířenějším typem útoku nastražení bomby a za ním následuje přepadení se zbraní. Ovšem jsou velké rozdíly při jednotlivých druzích útoků. Střední Amerika je proslulá více ozbrojenými útoky než nastražení výbušnin. Západní Evropa se řadí k jiným typům útokům a to vraždám [16].

3.2 CBRN terorismus

Aktuálně se spíše prosazuje pojem CBRNE terorismus, protože se bere v úvahu i existence výbušnin (E) mezi nástroje ozbrojeného násilí určenými pro teroristické zásahy. Je běžně spojován s použitím zbraní hromadného ničení. Předpokládám proto, že je mnohem nebezpečnější než pumové útoky a únosy charakterizující terorismus minulého století. S vývojem v této oblasti se objevují i nové druhy forem a prostředků, jejichž mechanismy působení se liší, proto jej nelze zužovat jen na terorismus s použitím ZHN. Dopady použití CBRN terorismu, v případě radiační havárie nebo způsobené vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky se ZHN jsou srovnatelné[7], [3].

Existuje v oblasti CBRN na úrovni EU Akční plán pro posílení bezpečnosti v chemické, biologické, radiologické a jaderné oblasti.

CBRN je nazýván také *ultraterorismem*, může být chápán jako použití jaderných výbušných zbraní, radiologických a biologických zbraní, chemických zbraní a bojových chemických látek nebo průmyslově vyráběných toxických chemických látek, radionuklidů a infekčních materiálů. Pro význam ultraterorismu je nezbytné analyzovat nejprve možné zdroje

tohoto typu terorismu a motivaci teroristických skupin, které se na tento typ terorismu zaměřují [3].

I jakékoliv teroristické akce proti chemickým, biologickým, radiologickým a jaderným zařízením jednotlivci, nestátními skupinami nebo státem podporované účastníky proti konkrétní skupině k vyvolání teroru či strachu může spadat pod zmiňovaný ultraterorismus. Ten představuje nejen budoucí, ale i vážnou současnou hrozbu [7].

Je nutné přesně rozlišit mezi terorismem s použitím chemických a biologických materiálů a terorismem využívající chemické a biologické zbraně. Terorismus s použitím chemických a biologických materiálů využívá toxické a patogenní látky. Na terorismus používající chemické a biologické zbraně se vztahuje použití armádních bojových látek vyvinuté pro válečné cíle [7].

Jelikož účinky použití zbraní hromadného ničení jsou srovnatelné s účinky atomových bomb, sloužící k civilním i vojenským účelům např. ve formě vydírání s následkem opět obrovských ztrát na životech[7].

Při vymezení obsahu pojmu ultraterorismu se vychází v zásadě ze tří níže uvedených zdrojů získání prostředků [3]:

- *První zdroj* je zneužití existujících vojenských arzenálů ZHN.

Použití ZHN představuje lákavou možnost pro teroristy. Získat je mohou krádeží či loupeží z armádních skladů, základen atd.

- *Druhý zdroj* spočívá ve vlastní výrobě komponent ZHN

Chemické zbraně včetně bojových chemických látek, mají nejlevnější výrobu. Teroristé můžou snadno zneužít průmyslově vyráběné toxické chemické látky nebo infekční materiály, protože jsou relativně dostupné.

- *Třetím zdrojem* může být nucené vyvolání havarijních dějů

V případě teroristických aktivit je nutné počítat se zásahy konvenčních zbraní na infrastrukturu společnosti tj. na chemické, jaderná a jiná zařízení. Tato varianta je reálná a z hlediska některých cílů teroristů dokonce nejúčinnějším postupem k dosažení zastrášení.

Žádné řešení nemůže úplně odstranit hrozbu ZHN teroristickými skupinami, ale může snížit následky jejich útoků. Opatřením vždy je prevence, která začíná už od sběru a zpracování informací, pokračuje přes koordinaci činností zúčastněných jednotek a organizací, a končí přípravou a nácvikem obyvatelstva, tak i speciálních jednotek, v případě teroristického použití ZHN. Dané opatření se zřizuje na národní úrovni, protože terorismus je globálním fenoménem, je třeba mezinárodní spolupráce a aktivit organizací včetně OSN [7].

Dostupnost jednotlivých prostředků ultraterorismu je zpravidla řazena následovně od nejdostupnějších po nejobtížněji dostupné [6]. Samozřejmě, že řazení se vždy odlišuje a závisí na autorech.

- průmyslové výbušné, toxické a hořlavé látky
- bojové biologické látky (biologické zbraně)
- bojové chemické látky (chemické zbraně)
- radioaktivní látky (radiologické zbraně)
- jaderné zbraně

Bohužel se musí přijmout i takové skutečnosti, že neexistují žádné způsoby k úplné připravenosti společnosti na jakýkoliv scénář CBRN útoku. Rovněž se musí akceptovat i takové případné útoky, které se nikdy neobejdou bez ztrát na lidských životech. Je ovšem potřebné vytvářet systém, který tyto ztráty výrazně zredukuje.

3.2.1 Chemický terorismus

Terorismus, který používá jako nástroj násilí chemické jedovaté látky. Používá chemické zbraně nebo pouze ničivé náplně těchto zbraní (bojové chemické látky, toxiny) nebo průmyslové toxické látky proti civilnímu obyvatelstvu, infrastruktuře společnosti nebo jiným součástem společnosti. [6].

Hrozby teroristických útoků mohou být, zneužití existujících chemických zbraní a běžných průmyslově vyráběných toxických chemických látek, vlastní výroba bojových chemických látek nebo útoky na chemická a petrochemická zařízení. Znamená to, že pro tyto účely může být použita jakákoliv toxická látka. Zvláště vážnou hrozbu představují teroristické útoky na chemická a petrochemická zařízení, na zásobníky chemických látek přepravovaných ve větším množství po vodě, po železnici či pozemní komunikaci, protože přitom dochází k vysokým materiálním škodám [36].

V oblasti zákazu chemických zbraní v ČR vykonává a plní úkoly oddělení pro kontrolu zákazu chemických zbraní, jako součást již uvedeného Odboru pro kontrolu nešíření ZHN, který je odborným orgánem SÚJB. K hlavním úkolům tohoto oddělení podle zákona² č. 19/1997 patří výkon státní správy a kontrolní činnost na území ČR[33].

---

² Používá stanovení „Úmluvy o zákazu vývoje, výroby, hromadění zásob a použití chemických zbraní a o jejich zničení“ do právních podmínek ČR. Např. zakazuje vývoj, výrobu a dovoz chemických zbraní.

Chemická zbraň

Jedná se o druh zbraní hromadného ničení, a skládá se z otravné látky a technických prostředků použití, určené k zasažení živé síly protivníka s cílem způsobit smrt a jiné poškození toxickými účinky otravných látek [4].

Vyznačuje se nízkou cenou a relativně jednoduchou výrobou, z toho důvodu jsou snadno dosažitelné jak pro bohaté, tak i pro individuální teroristy [7].

Látky působící na člověka a živočichy se rozdělují [4]:

1. Všeobecně jedovaté látky

Pronikají do organismu převážně dýchacími orgány, přičemž v místě vstupu nevyvolávají patologické změny, ale postihují životně důležité funkce člověka, které po chvíli přestávají fungovat. Látky patřící do této skupiny jsou, oxid uhelnatý ten se pevně váže na hemoglobin³ a brání přenosu kyslíku do tkání. Kyanovodík působí jako inhalační jed, ale v kapalném stavu může pronikat i neporušenou kůží. Chlorkyan je látka dráždivá a dusivá.

2. Jedy působící na nervovou soustavu

Řadí se k smrtícím látkám, které ovlivňují centrální nervovou soustavu a jsou to jedy na bázi přírodního původu a syntetického. Charakterizuje je vysoká toxicita, nevýrazný zápach a rychlý nástup účinku, pronikají všemi branami do organismu.

Nervově paralytické látky rozdělovány do dvou skupin na G-látky⁴ a V-látky⁵. Látky typu V jsou nejtoxikější zvláště při intoxikaci přes kůži. U látek typu G je účinek velmi rychlý, v závislosti na bráně vstupu a velikosti vstřebané látky se otrava rozvíjí do třiceti sekund až patnáct minut po zasažení. Látka se střední těkavostí IVA se svým složením pohybuje na rozmezí mez G a V látkami.

Z různých událostí ve světě i zpravodajských informací vyplývá, že mezi tyto bojové chemické látky, které připadají v úvahu pro použití teroristickými a extremistickými organizacemi popř. státy rozvíjejícími chemickou výrobu, patří sarin, tabun, yperit, kyanovodík, fosgen a difosgen.

Z této skupiny látek mě nejvíce zaujala látka s názvem "sarin". Hlavně díky tomu, že byl použit při bojích v Sýrii, při kterých zemřelo dle organizace Lékaři bez hranic 355 osob, ovšem dle amerických údajů podlehl 1700 lidí a není vyloučeno její další použití. Je brán jako jeden z nejnebezpečnější chemických látek po plynu soman. V roce 2003 byla výroba a

---

³ červené krevní barvivo

⁴ tabun, sarin, cyklosin a soman

⁵ látka VX, VM, VE

užití sarinu zakázána Mezinárodní konvencí o nešíření chemických zbraní. V ČR nikdy tato těkavá látka použita nebyla. V současnosti se provádí likvidace syrských chemických zbraní, která má trvat do června 2014. Tabulka č. 2 znázorňuje využití sarinu.

Tabulka 1 Použití Sarinu, zpracováno dle [53], Zdroj:[vlastní].

rok	použit	kde	kdo	zraněno	mrtvých	poznámka	příznaky
sarin vyvinut v Německu v roce 1939							dýchací obtíže, kašel, zvracení, zástava dýchání a činnosti srdce, záškuby a křeče, obrna dýchacích svalů,
1988	irácko-iránská válka	poloostrov Fao - Halabža	ofenzíva Iráku proti Iránu	10000	5000	použit i tabun a VX	
1994	útok sekty	Japonsko - Macumoto	sekty Óm šinrikjó	600	7		
1995	teroristický útok	Tokio, metro	sekty Óm šinrikjó	5500	12	použito 7,5 t 30% sarinu	
2013	syrská občanská válka	Sýrie - Ghúta	občané sýrie	1429	355(1700)	použito 350 t	

3. Zpuchýřující látky

Jsou vysoce toxické, málo těkavé a projevují se silným účinkem na pokožce ve formě puchýřů, vředů. Patří sem yperit, fosgenoxim.

4. Dusivé látky

Těkavé plyny i kapaliny, které při vdechnutí poškozují plíce za vzniku edému a následně způsobí smrt zadušením. Patří sem fosgen, chlorpikrin.

5. Dráždivé látky

V otevřeném terénu způsobují dočasné zneschopnění, ale nezabíjí. Jejich účinky jsou okamžité. Dočasně způsobují bolestivé podráždění očních spojivek, dýchacího a trávicího ústrojí, ale nezpůsobují těžkou újmu na zdraví.

6. Zneschopňující látky

Otravné látky, kde k specifickým formám zneschopnění dochází již při nízkých koncentracích.

a. Psychicky zneschopňující

Látky způsobí poruchy vědomí a u psychicky zdravého jedince vyvolávají změny ve sféře emoční a sféře vnímání, jindy vedou i k poruchám myšlení. Vyznačují se nízkou toxicitou, řada těchto látek je zneužívána jako drogy⁶.

b. Fyzicky zneschopňující

Vyvolávají příznaky vedoucí k fyzickému zneschopnění v podobě únavy, podrážděnosti, nervozity, poruchy pohybové koordinace, poruchy zraku a sluchu, třesu, křečí a paralýzy.

Řadí se sem Tremorin, iminodipropionitril.

⁶ LSD, kokain, amfetamin, atropin

Nebezpečí použití chemických zbraní teroristickými skupinami zvyšuje existence binárních zbraní. Což je chemická zbraň, s dvěma oddělenými netoxickými chemickými látkami, které při sloučení reagují a vzniká bojová chemická látka (sarin, látka VX). Použití binárních zbraní tím pádem snižuje nebezpečí, kterému musí jednotlivý terorista čelit při skladování, přepravě či použití bojových chemických látek[7].

3.2.2 Biologický terorismus

Biologický terorismus lze chápat jako užití rozličných virů a mikrobů nebezpečných nemocí s úmyslem zasáhnout civilní obyvatelstvo[37].

Hrozby biologického terorismu dejme tomu jsou zneužití existujících biologických a toxinových zbraní a vysoce infekčních materiálů, vlastní výroba biologických agens a toxinů nebo útoky na biologická zařízení. V dnešní době jsou postupy k výrobě volně dostupné na internetu, experti ovšem tvrdí, že i výroba primitivního B-agens a následná úprava do formy biologické zbraně vyžaduje vědecké znalosti z technologie a odpovídající kvalifikaci školení personálu. Vytvořit biologické zbraně a provést biologický útok je pro většinu teroristických organizací mimo možnosti. Přesto nelze vyloučit pro lokální teroristické účely zneužití infekčních materiálů⁷. Existuje i možnost sebevražedných útoků jednotlivců, kteří po nakažení infekčními chorobami mohou nadále nemoci šířit [36].

Teroristické skupiny dávají i tak přednost biologickým agens, případně biologickým zbraním před chemickými. Neboť B-agens mají levnější výrobní náklady, jsou relativně dostupné a snadno se šíří mezi obyvatelstvem. A vyznačují se vysokou účinností, protože mají vyšší toxicitu než nejnebezpečnější bojové chemické látky a nervově paralytické látky[6].

Biologické zbraně

Představuje zbraňový systém, který zahrnuje biologickou látku, prostředek na cíl a převedení B-agens do bojového stavu. Prostředky zajišťující základní způsob šíření bojových biologických agens a tvorbu bojového biologického aerosolu jsou letecké biologické pumy, řízené střely vybavené bojovou hlavicí s biologickou náplní, rozstřikovací a rozprašovací zařízení, aerosolové generátory a biologické munice k rozšiřování živých přenašečů nález [7].

V současnosti představuje reálnou hrozbu použití biologických zbraní v kterékoliv zemi světa, ČR nevyjímaje. Zájem o tyto zbraně se zvýšil po útocích v USA.

---

⁷krádeží z biologických laboratoří včetně např. i infekčních odpadů z nemocnic

Jsou zakazovány mezinárodním dokumentem, Úmluvou o zákazu vývoje, výroby a hromadění zásob bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní a o jejich zničení. ČR je tato oblast upravena vyhláškou 474/2002 Sb., kterou se provádí zákon⁸č. 281/2002 Sb..

Odpovědným orgánem za provádění závazků vyplývajících z Úmluvy je SÚJB. V SÚJB je úsek pro řízení a technickou podporu a pod něj patří odbor pro kontrolu nešíření zbraní hromadného ničení, a jeho součástí je oddělení pro kontrolu zákazu biologických zbraní[33].

Nejnebezpečnější potenciální biologické zbraně jsou variola a antrax, jedinou ochranu proti nim poskytuje očkování. V příloze č. 4 jsou uvedeny příklady použití těchto i jiných biologických zbraní včetně jejich výskytu, které považují za podstatné. Počty nemocných, mrtvých či zraněných poukazují na to, jak jsou tyto zbraně nebezpečné a kolik lidí bylo už tímto postihnuto.

Bojové biologické látky lze rozdělit do šesti skupin: bakterie, viry, rickettsie, plísňe (houby), toxiny a geneticky modifikované organismy [7].

1. Bakterie

Jsou nejmenší jednobuněčné živé organismy s velikostí od 0,1 do 10 mikrometrů, schopné vlastní reprodukce. Může vyvolat nemoci lidí a zvířat působením dvou rozdílných mechanismů, buď přímým napadáním tkání, nebo produkováním toxinů.

Určité typy bakterií se mohou přeměnit za nepříznivých podmínek ve spory, jsou více rezistentní k chladu, horku, suchu, chemickým látkám a radiaci, než daná bakterie. Jimi vyvolané nemoci lze léčit antibiotiky. Zástupci: tularemie, antrax, mor, cholera.

2. Viry

Patří mezi nejjednodušší typy živé hmoty. Jsou daleko menší než bakterie, velikost kolísá od 0,02 do 0,2 mikrometrů. Nemají systém pro svou reprodukci, proto jsou závislé na buňkách hostitele a rostou uvnitř těchto buněk a následně nato napadená buňka umírá. Nemoci vyvolávající viry se obvykle nedají léčit antibiotiky. Zástupci: pravé neštovice, ebola, hemoragická horečka.

3. Rickettsie

Zvláštní typ bakterie, není schopná se rozmnožit mimo hostitelské buňky. Přenášejí se většinou hmyzem a jimi vyvolané nákazy mají spíše charakter horečnatých onemocnění doprovázených kožními ekzémy. Stejně jako bakterie jsou citlivé k antibiotikům. Zástupci: tyfus, Q-horečka.

---

⁸o některých opatřeních souvisejících se zákazem bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní a o změně živnostenského zákona

4. Plísňe (houby)

Patří mezi jednobuněčné nebo více-buněčné heterotrofní organismy, větší než bakterie a ke svému růstu potřebují kyslík. Jsou odolné vůči slunečnímu záření a dezinfekčním prostředkům. Některé plísňe produkují extrémně toxické toxiny a ty mohou být zneužity k výrobě biologických i chemických zbraní. Plísňová onemocnění (mykózy) se mohou léčit antimikrobiálními prostředky.

5. Toxiny

Jsou jedovaté sloučeniny produkované živými organismy⁹. Toxicita těchto látek je velmi vysoká a toxický účinek se projeví i při působení malé dávky. Po chvíli se projeví zasažení organismu, délka závisí na typu toxinu. Smrtelná dávka nervových toxinu, botulotoxinu a tetanu je 1 až 100 miliardkrát nižší než s jedy, jako jsou kurare a kyanidy. Zástupci: botulotoxin, saxitoxin, ricin.

6. Geneticky modifikované organismy

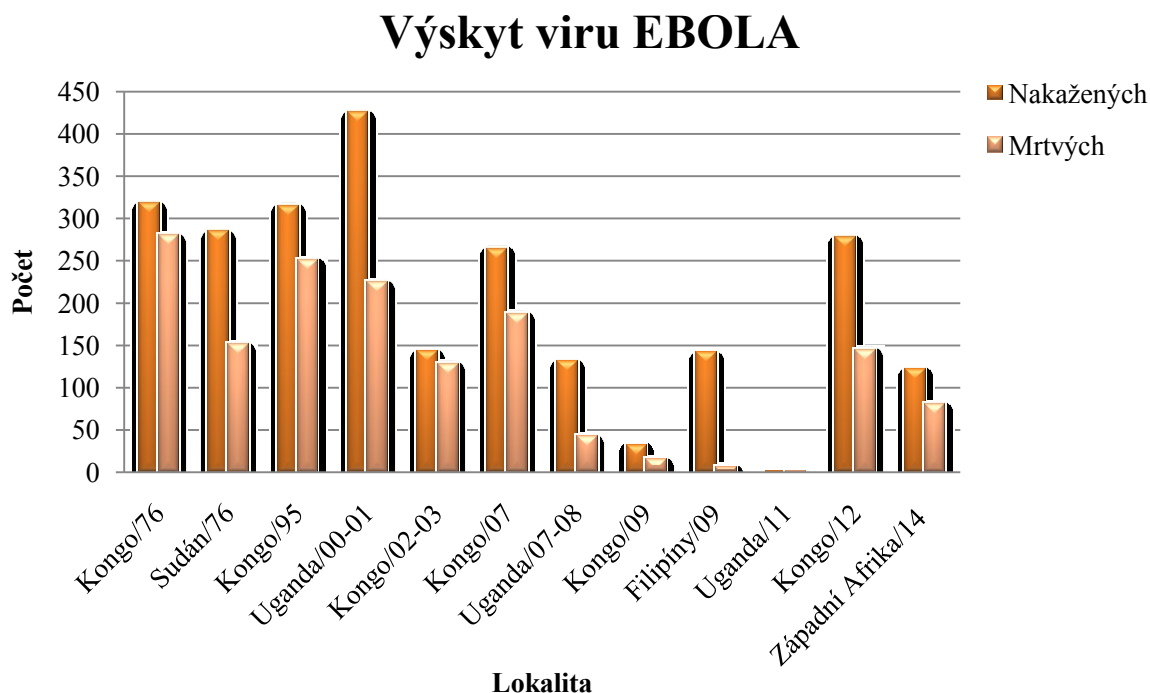
Uměle vyráběny a jejich projevy nemusí být smrtelné. Zahrnuje úpravu užití buněk nebo buněčných komponent kontrolovaným způsobem k tomu, aby došlo technicky k použitelnému cíli. Výzkum v oblasti genetického inženýrství pro použití biologických zbraní se zaměřuje na modifikaci biologických průvodců onemocnění. Cílem výzkumu je obměnit jejich vlastnosti z hlediska zvýšení patogenity, odolnosti proti vnějším vlivům, znesnadnění jejich detekce a identifikace, a tím i zkomplikování diagnózy a možnosti léčení, zjednodušení jejich výroby a prodloužení doby jejich skladování.

Zástupce virů - Ebola

Z grafu č. 11 je patrné značné rozšíření infekce v současnosti s nejvyšším počtem úmrtí. Poprvé vypukla v roce 1976 a od té doby si vyžádala více než 1500 obětí. Celkem došlo k 15 epidemiím této nemoci. Patří mezi jednu z nejnebezpečnějších chorob, s jakou se kdy lidstvo setkalo, protože její použití jako biologické zbraně k teroristickým činům je velice reálné. Převážně se objevuje v chudých oblastech okolo Afriky, které nejsou na zvládnutí této nákazy dostatečně připravené. Jedná se o velmi nakažlivý virus, který způsobuje krvácivou horečku a smrt okolo 90 % pacientů. Proti virusu není protilátka a nemoc se nedá léčit, lze jen zmírnit její příznaky. Mezi primáty a lidmi se šíří přímým kontaktem, jak krví a tělesnými sekrety, pohlavním stykem nebo kontaktem s ostatky zemřelých, a i konzumací lesní zvěře se může tento vir rozšířit [50].

---

⁹ mikroorganismy, živočichy nebo rostlinami

Graf č. 11 Světový výskyt Eboly, zpracováno dle[46], Zdroj:[vlastní].

3.2.3 Jaderný a radiologický terorismus

Základním dokumentem je Smlouva o nešíření jaderných zbraní. Zabraňuje proliferaci jaderných a radioaktivních zbraní a je zcela nezbytným pro postupné jaderné odzbrojování. Kontrolu plnění závazků této smlouvy provádí Mezinárodní agentura pro atomovou energii („MAAE“). MAAE dohlíží a stanovuje pravidla pro mírové využívání jaderné energie. Dále existuje, Mezinárodní úmluva o pro potlačování činů jaderného terorismu přijatá OSN v roce 2005. ČR oba tyto dokumenty akceptuje [33].

Příloha č. 5 znázorňuje státy, které jsou součástí Smlouvy o nešíření jaderných zbraní a ty státy, které listinu nepodepsaly, což jsou Indie, Pákistán a Izrael. A uvádí také, kolik bylo provedeno zkoušek a počet hlavic ve státech. Ačkoliv to jsou jen odhadované počty, pro někoho mohou být velice znepokojivé. Čím větší množství těchto zbraní existuje, tím roste hrozba jejich použití a krádeže.

Oddělení pro kontrolu nešíření jaderných zbraní je součástí odboru pro kontrolu nešíření ZHN, který je odborným útvarům SÚJB zajišťující v souladu se zákonem č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon)[33].

Jaderný terorismus

Pod pojmem jaderný terorismus se rozumí použití jaderných zbraní nebo pouze pohrožení takovým útokem. Existují dvě možnosti využití u teroristů, buď použití ukradených nebo koupených jaderných bojových munic k rozptýlení vhodných radionuklidů¹⁰ a zkonstruování improvizovaného jaderného prostředku využitím štěpného materiálu¹¹[38].

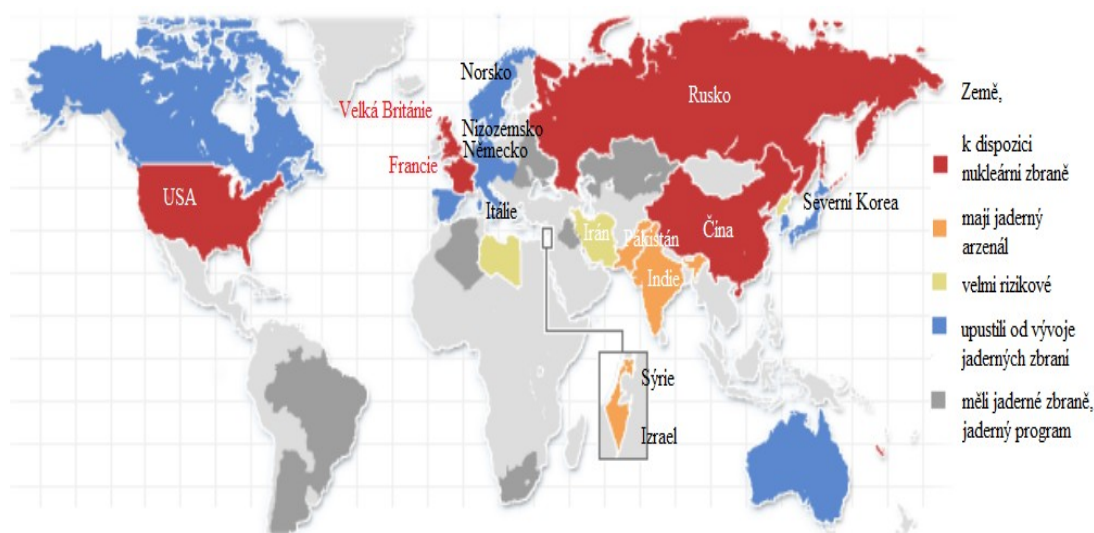
Teroristé využívají i rozptýl radionuklidů výbuchem, což je nejpravděpodobnější způsob. Jde o formu pomoci výbušné nálože k rozptýlení radiotoxicky účinného materiálu funkční náplně – špinavé pumy [7].

Vychází z toho, že je potencionálně nejnebezpečnějším typem terorismu pro účinnost jaderných výbušných zařízení, jenž může vést k tragickým momentálním i opožděným následkům [6].

Jaderné (nukleární) zbraně

Obsahují nebo jsou konstruovány tak, aby obsahovaly nebo využívaly jaderný štěpný materiál nebo radioaktivní izotopy, a které jsou schopny výbuchem nebo nekontrolovatelnou jadernou přeměnou štěpného materiálu či radioaktivních izotopů způsobit hromadné ničení, masové zranění osob nebo otravu [7].

Obr. č2 zobrazuje pět zemí¹², které disponují s vlastními jadernými zbraněmi. Tyto zbraně jsou nejúčinnějším druhem ZHN vyznačující především enormní destruktivní silou, proto se staly předmětem snahy k jejich omezení a následujícímu zákazu.

Obr. č. 2 Státy s jadernými zbraněmi, zpracováno dle[39],Zdroj: [vlastní].

¹⁰ Radioaktivní látky obsahují nestabilní izotopy prvků, jádra těchto prvků jsou radionuklidy

¹¹ plutonium nebo obohacený uran

¹² Rusko, Spojené státy, Francie, Velká Británie, Čína

Konstrukce jaderných zbraní jsou v dnešní době již zcela známy, dostupné jak, na internetu tak ve vědecké literatuře, ale není zase tak lehce sestavitelná. [36].

Není možné vyloučit nebezpečí zneužití jaderných zbraní teroristy. Pro zamezení neautorizovaného použití má jaderná výzbroj řadu nezávislých pojistek. Jaderné pumy kupříkladu mají několik pádových pojistek, i dálkových ovládaných z letounu, ale především z velitelství strategických jaderných sil a to i navíc z hlavního centra. Ztráta jaderných zbraní je malá, protože stále existuje vysoká úroveň zabezpečení a důsledná kontrola. Ovšem hrozba zneužití jaderných materiálů je reálná. Můžou být materiály pro konstrukci jaderných zbraní ukradeny nebo prodány státům, které je nevlastní, nebo teroristům. Nelegální obchod se totiž rapidně zvýšil [3].

Radiologický terorismus

Tento typ terorismu není vysoce pravděpodobným, předpokládá se při něm použití kompletních radiologických zbraní, zkonstruování primitivního prostředku pro rozptýlení radioaktivního materiálu pro kontaminaci území či útoku na jaderná zařízení. S cílem vážného poškození osob nebo jen pohrožení takovým útokem. Rozptýlené radioaktivní látky mohou lehce vyvolat nebezpečnou a dlouhodobou kontaminaci objektů a půdy, zvláště na frekventovaných místech vyvolá obrovskou paniku mezi civilním obyvatelstvem[36].

Útok na jaderné zařízení je brán jako nejnebezpečnější, může jít třeba o násilně vyvolanou havárii na jaderná energetická zařízení a výzkumné reaktory nebo mezisklady vyhořelého jaderného paliva [6].

V Příloze č. 6 jsou představeny události související s radiologickým terorismem.

Radiologické (radioaktivní) zbraně

Umožňují záměrné rozptylování radioaktivního materiálu v ozbrojených konfliktech. Jejich výroba a použití nejsou omezeny doposud žádnou mezinárodní úmluvou [6].

Předpokládám, že je méně pravděpodobné, aby se teroristům podařilo získat jadernou zbraň, protože ochranné mechanismy vlastníků těchto zbraní jsou na velice vysoké úrovni. Spíše se obávám zneužití prostředků chemických a biologických, kterými sice nebudou nikdy schopni zasáhnout teroristi rozsáhlé území, ale budou je umět použít na malém, lokalizovaném území.

3.3 Kyberterorismus

Je úmyslným útokem proti počítačovým sítím a kritické infrastruktuře za účelem zstrašit nebo donutit vládu a nakonec i obyvatele k plnění požadavků a cílů teroristů. Jedná se o

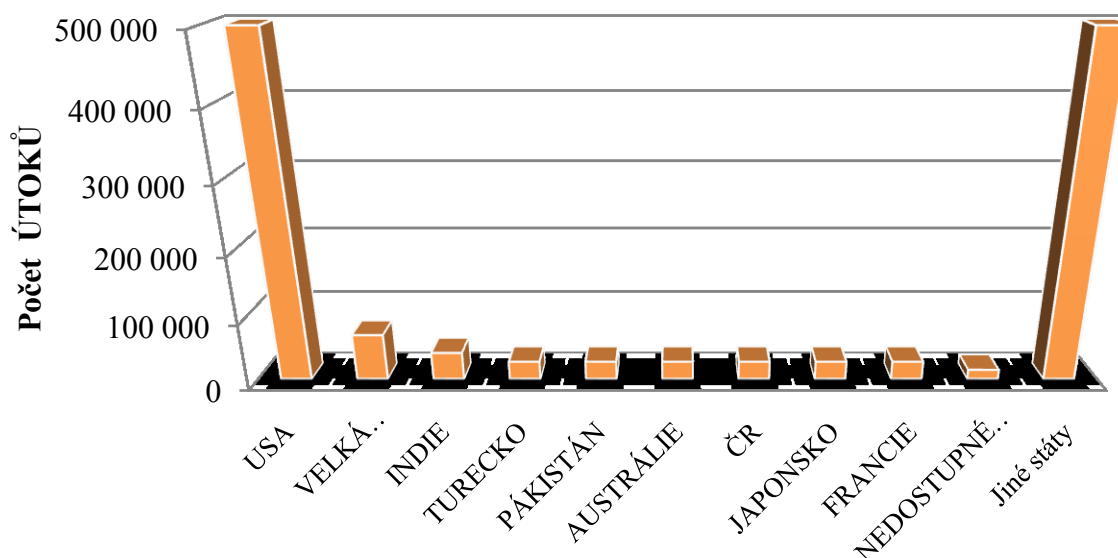
terorismus spojovaný s kybernetickým prostorem¹³. Protože internet není dostatečně regulovaný, oslovuje široké spektrum lidí a komunikace probíhá v anonymitě. Zneužívají se proto i výpočetní a telekomunikační techniky včetně uvedeného internetu jako prostředku a prostředí pro uskutečnění útoku. Představuje hrozbu právě proto, že je využíván hlavně teroristy, kteří se zejména snaží o ovlivnění veřejného mínění a o rychlý přenos informací. Povzbuzuje je i přísnější kontroly a bezpečnostní opatření k využití nových možností kybernetických útoků. Informační a telekomunikační prostředí jim zase umožňuje předávání informací a koordinaci jejich aktiv v rámci světa [9],[22][9].

Zvlášť se jmenovanými kybernetickými útoky souvisí velký potenciál vznik hrozeb, ale i stále se rozšiřující informační a komunikační technologie po celém světě, proto je přední nejaktuálnější globální hrozbou [9], [22].

Neexistuje žádná uznávaná definice kyberterorismu, ta jednoduší zní takto „počítačový útok může být definován tak, pokud jsou jeho následky dostatečně zničující nebo narušující, aby vyvolaly strach srovnatelný s teroristickým útokem“ [9].

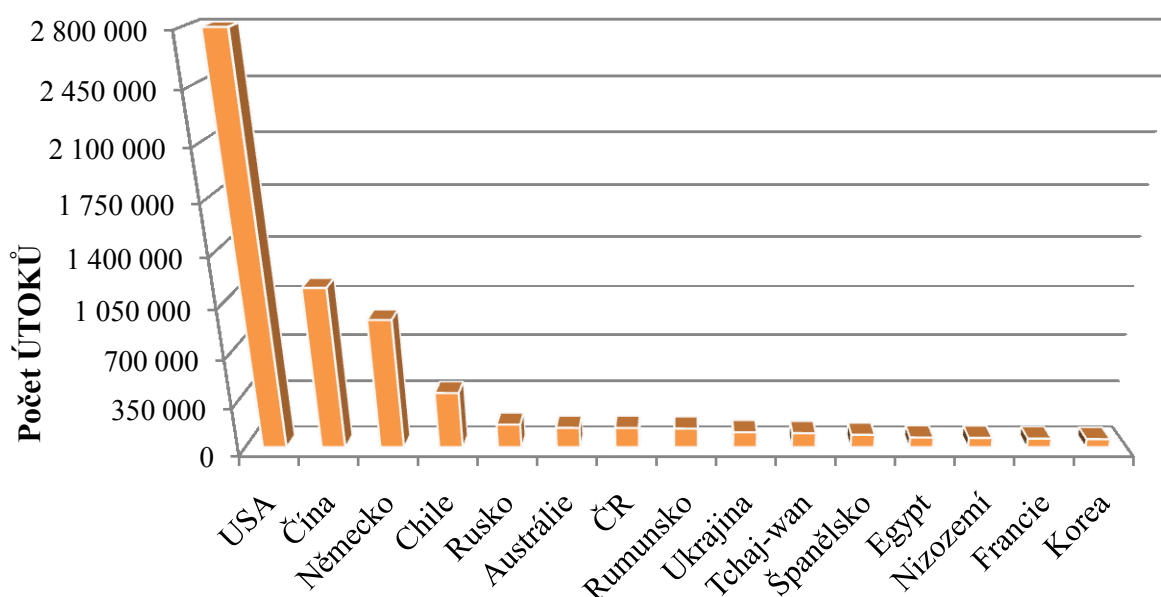
NATO a EU považuje kybernetické útoky za stejně nebezpečné jako hrozby raketových útoků. [20].

Graf č. 12 znázorňuje 9zemí, ve kterých se v roce 2013 vyskytly opětovaně kybernetické útoky.

Graf č. 12 Kybernetické útoky ve světě pro rok 2013, zpracováno dle[25],Zdroj:[vlastní].

¹³ virtuální svět tvořený moderními technologickými prostředky (počítačem, telekomunikační sítí) [9].

Graf č. 13 Kybernetické útoky od 1.1 2014- 31.3. 2014, zpracováno dle[49],Zdroj:[vlastní].

Ze srovnání grafu č. 12 a č. 13 vychází, že rok 2013 nebyl tak kritický oproti roku 2014. Uvedené data roku 2014 jsou jen za první tři měsíce, a to už je o několik útoku více, než v předešlém roce. Je to tím, že hackeři, jsou čím dál tím více vynalézavější, umí se dostat bez problému k osobním údajům a jiným soukromým informacím nebo do databází provozovatelů internetových obchodů či vydavatelů kreditních karet.

3.4 Extremismus

Je problémem obecným i celosvětovým, projevuje se ve vnitrostátním tak v mezinárodním hledisku. Následky jeho činů jsou často tragické a to určuje vysokou společenskou nebezpečnost[29].

Extremismus je levicový a pravicový, náboženský, ekologický a může být i národnostní. Nejvíce vyznávaným je pravicový extremismus. Zpravidla vyčleňuje určité vrstvy obyvatelstva z přístupu k právu kvůli jejich etnickému nebo rasovému původu a příslušnosti k určité kultuře[30].

V poslední době se Evropská komise snaží zamezit šíření extremismu, vznikl proto Akční plán, ve kterém vybízí země EU, aby účinněji odvracely hrozbu extrémního násilí. Představuje totiž stále narůstající hrozbu vnitřní bezpečnosti, zejména bezpečnosti občanů EU. Řešením tohoto problému je prostřednictvím lidí, kteří jsou v přímém kontaktu s náchylnými jednotlivci nebo skupinami. Po celé Evropě pracují osoby v terénu, vědci, učitelé a ve-

doucí komunit, kteří se snaží nalézt jednotlivce, u nichž existuje riziko radikalizace a spáchání násilných činů, a snaží se těmto lidem pomáhat.

Evropa v minulosti zažila různé typy teroristických útoků plynoucích z nedostatečné prevence proti násilnému extremismu. Opatření se zaměřují, jak zabránit násilí extremistů v Evropě, ale také, jak odradit obyvatele EU, cestující do zahraničí, aby páchali teroristické činy, navštěvovali teroristické výcvikové tábory nebo bojovali na územích zasažených konflikty. Tito civilisté se obvykle dále radikalizují, a jakmile se vrátí do Evropy, představují zvýšenou bezpečnostní hrozbu[31].

Prioritou EU je tedy, aby členové extremistických skupin svých radikálních postojů zanechali, proto je důležité zajisti podmínky pro včasné rozpoznání jevů vedoucích k radikalizaci Evropanů[31].

Jak vychází z Tabulky 2, dnešní doba je plná obdobných situací s tímto podtextem. Uvádí, že útoky takového typu vzrůstají, a evidentně narůstají i počty mrtvých, místo aby se postupně redukovaly. Za nejznámější evropské extrémistické útoky považují tyto:

Tabulka 2 Extrémistické útoky současnosti, zpracováno dle[55][56][57][58],Zdroj:[vlastní].

stát	rok	mrtvých	poznámka
Švédsko	2009/2010	0	střelby na přistěhovalce, rasistický útočník uvězněn na doživotí
Norsko	2011 červenec	77	antentátník, pravicový extremist:Anders Behring Breivik,výbušnina v dodávce poblíž úřadu vlády= výbuch poté spáchal masovou vraždu
Francie	2012 březen	10	3 útoky v Montauban a Toulouse, střelby na francouzské vojáky muslimského vyznání a židovské civilisty ve škole
Belgie	2012	1	žhářský útok na šíitskou mešitu v Bruselu, při které zemřel imán Abdallah Dadou
Řecko	2013	1	ubodán pákistánský imigrant Shehzada Luqmana a poté demonstrace v Athénách proti rasismu a rasově motivovanému násilí
Ukrajina	2014 leden - - duben	157	protivládní demonstrace, vedla k odstoupení prezidenta, poté Rusko obsadilo ukrajinský Krym a opět probíhali demonstrace, -demonstrace, protože premier pohrozil odvetou za přidružení Ukrajiny k EU, demonstranti obsadili sídlo místního gubernátora a v Luhansku kancelář ukrajinské tajné služby

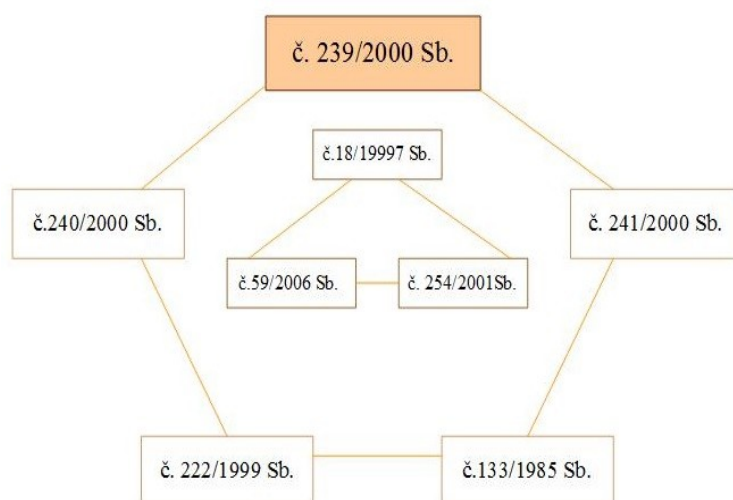
4 OCHRANA OBYVATELSTVA

Většinou si lidé nepřipouští, že se mohou vyskytnout v situaci, která ohrožuje jejich zdraví a život. Přesto je může řada nebezpečí postihnout v okamžiku, kdy na to nejsou připraveni.

Může se jednat o mimořádnou událost¹⁴, která je vyvolaná přírodními vlivy¹⁵ nebo civilizačními vlivy¹⁶, tedy činností člověka. Jedná se o jevy, s kterými se můžeme setkat kdekoli a kdykoliv ohrožující zdraví a život, majetek nebo životní prostředí[43].

Ke zmírnění následků těchto situací přispívají především legislativní a organizační opatření, která uznává každý vyspělý stát. Ovšem mohou být nápomocni k zmírnění následků i samotní občané. Připravení lidé si umí lépe poradit při vzniklé mimořádné události a dokážou úspěšně obstát v situaci ohrožující jejich zdraví, život nejen sobě, ale i svým blízkým a svěřeným osobám. Můžou se sami vzdělávat a využívat příručky MV – GŘ HZS ČR pro obyvatele, které slouží pro případ ohrožení. Vyplývá tedy z toho, že základem ochrany obyvatelstva je prevence, nedá se vyloučit vznik uvedených mimořádných událostí.

Obecně tvoří ochranu obyvatelstva činnosti, jako jsou plánování, připravenost, analýza, předcházení a řešení, které vedou k již zmiňované ochraně životů a zdraví a majetku obyvatel. Legislativně je upravena zákony, které jsou uvedeny na obr. č. 3.

Obr. č. 3 Zákony upravující ochranu obyvatelstva, zpracováno dle[1], Zdroj:[vlastní].

¹⁴§2b zákona o IZS [3] „mimořádnou událostí je škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací“.

¹⁵povodeň, sesuv půdy, zemětřesení, sněhová kalamita, vichřice a orkán,

¹⁶teroristický čin, požár, havárie s únikem nebezpečné látky

Vymezuje jí především zákon o IZS [61], kde je definována¹⁷ jako plnění úkolů civilní ochrany¹⁸ zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku.

Na tento předpis navazuje Vyhláška MV č. 380/2002 Sb. [63], která obsahuje detailní rozpracování úkolů v oblasti informování obyvatelstva, evakuace, varování, ukrytí a zřizování zařízení civilní ochrany.

Velice důležitým dokumentem je Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 [1]. V této koncepci je na ochranu obyvatelstva a její potřeby pohlíženo komplexněji jako „plnění úkolů v oblasti plánování, organizování a výkonu činností za účelem předcházení vzniku, zajištění připravenosti na mimořádné události a krizové situace a jejich řešení“. Na ochranu obyvatelstva se už tedy nelze dívat jako výše uvedené plnění úkolů civilní ochrany, ale jako na soubor činností a úkolů odpovědných orgánů veřejné správy, právnických a podnikajících fyzických osob a také občanů, které vedou k zabezpečení ochrany života, zdraví, majetku a životního prostředí, v souladu s platnými právními předpisy.

4.1 Bezpečnostní systém ČR

Bezpečnostní systém ČR je institucionálním nástrojem pro zajišťování bezpečnosti státu, jehož základní funkcí je integrovat, koordinovat a řídit jednotlivé složky, neustále musí reagovat na měnící se podmínky a změny v bezpečnostním prostředí a také na rozvíjející nové hrozby.

Představuje nástroj pro účinné zvládání krizových situací vojenského a nevojenského charakteru, zajišťuje nejen prevenci a přípravu na možné krizové situace, ale i jejich včasnou identifikaci a varování.

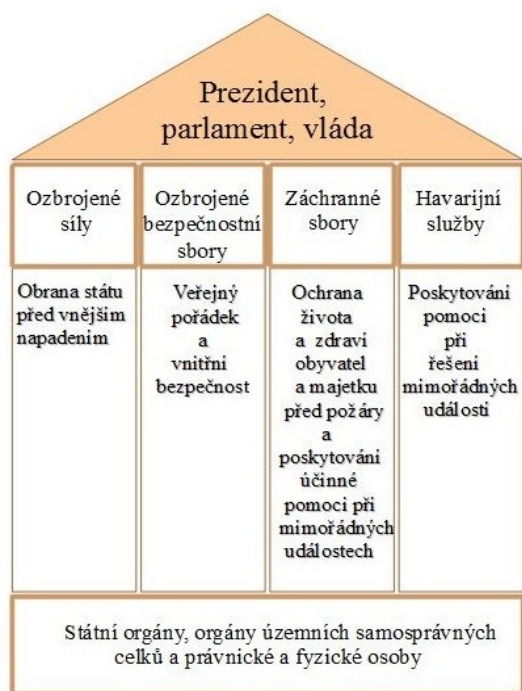
Bezpečnostní systém vytváří prvky zákonodárné, výkonné a soudní moci, územní samosprávy, ale i právnícké a fyzické osoby, které jsou povinny se podílet na zajištění bezpečnosti státu.

Neopomenutelnou součástí bezpečnostního systému ČR patří již uvedené zajištění ochrany obyvatelstva. Patří mezi základní pilíře systému bezpečnosti ČR, jak je znázorněno na obr. č. 4, a její zabezpečení vycházejí z Bezpečnostní strategie České republiky.

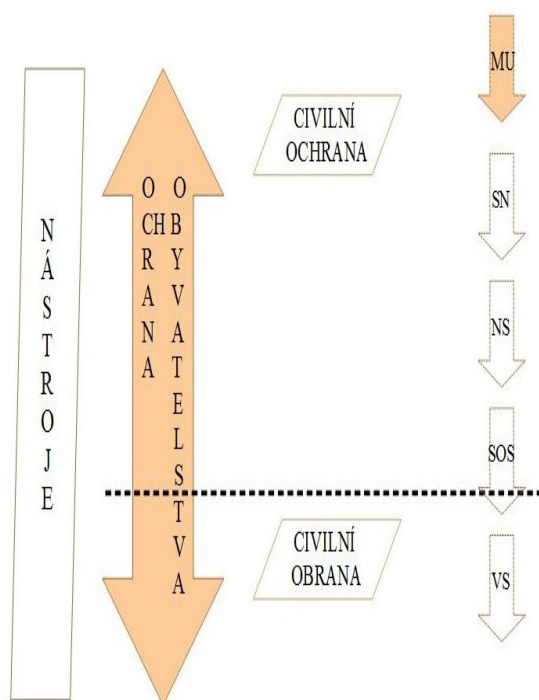
---

¹⁷ §2e zákona o IZS [61].

¹⁸ Čl. 61 I. Dodatkového protokolu k Ženevským úmluvám [2].

Obr. č. 4 Bezpečnostní systém ČR, dle [1].

Obr. č. 5 Vzájemný vztah ochrany obyvatelstva, zpracováno civilní ochrany, zpracováno dle [1]

4.2 Krizové stavy v ČR

Mimořádné události, k jejichž řešení je vyhlášen některý z krizových stavů, tj. stav nebezpečí¹⁹, nouzový stav²⁰, stav ohrožení státu²¹ nebo válečný stav²², se označují jako krizové situace. To se stane v případě, že dosáhla takových rozměrů, kdy standardní opatření, které jsou k dispozici, nestačí. O tom, který z krizových stavů bude vyhlášen, se rozhoduje na základě druhu mimořádné události a velikosti postiženého území a to v přímé závislosti umožňuje orgánům krizového řízení zavést krizové postupy a opatření. Pro lepší představu přikládám obr. č5, kde je zobrazen vztah mezi ochranou obyvatelstva, civilní ochranou a civilní obranou. Ochrana obyvatelstva se rozděluje na dvě úrovně řešení, v době míru a za války (civilní ochrana/civilní obrana).

Konkrétní hrozby mohou způsobit obyvatelstvu nespočetné dopady a následky, vyhlášení krizových stavů nám slouží hlavně k odvrácení nebezpečí.

¹⁹ §3 o krizovém řízení [62].

²⁰ čl. 5 a 6 Ústavního zákona [64]

²¹ čl. 7 Ústavního zákona[64]

²² čl. 43 Ústavního zákona [64]

4.3 Varování a tísňové informování obyvatelstva, vyrozumění v ČR

Systém varování je zajišťován a provozován MV – GR HZS ČR, je v nepřetržité pohotovosti a tím umožňuje včasné varování obyvatelů během pár chvil v celé ČR.

Součástí opatření ochrany obyvatelstva je zřizování a provozování systémů a zařízení pro předávání varovných a tísňových informací a informací pro vyrozumění o reálně hrozící či vzniklé mimořádné události. Při hrozbě nebo po vzniku mimořádné události je potřebné zabezpečit vyrozumění složek IZS, orgánů státní správy a územní samosprávy včetně dalších orgánů a organizací nebo institucí v rozsahu řešené situace [41].

Provádění varování obyvatelstva je především úkolem státu, zastupovaného HZS ČR, obcí a provozovatelů jaderných zařízení, zaměstnavatelů vůči svým zaměstnancům, vedení škol vůči žákům a studentům, správy úřadů, ústavů a nemocnic vůči svým klientům [41].

Na území ČR jsou stanoveny tři akustické signály. Jedná se o signály: Všeobecná výstraha, Požární poplach, Zkušební tón [10].

Popis a použití individuálních signálů je upraven Vyhláškou MV k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva [63].

Varovný signál „Všeobecná výstraha“

Vyhlašovaný kolísavým tónem sirény v délce 140 sekund. Lze ho třikrát opakovat zhruba v tříminutových intervalech [10].

Po tomto zaznění signálu následuje předání tísňových informací pro obyvatelstvo např. rádií, televizí, obecním rozhlasem, internetem, mobilními telefony, verbálními informacemi²³, vozidly složek IZS nebo jinými způsoby sdělení, o jakou MU se jedná a co se má při ní případně dělat [10].

Po provedení varování a tísňového informování se pokračuje v komunikaci orgánů krizového řízení s obyvatelstvem při řízení ochranných opatření ve formě použití prostředků individuální ochrany, evakuace, ukrytí a dalších [10].

Včasné a správné provedení varování a předání informací je předpokladem k úspěšné realizaci opatření ochrany obyvatelstva, které mohou zamezit poškození zdraví, ztrátám na životech a materiálním škodám [41].

---

²³ Všeobecná výstraha, Nebezpečí zátopové vlny, Chemická havárie, Radiační havárie,

5 KONCEPCE OCHRANY OBYVATELSTVA DO ROKU 2020 S VÝHLEDEM DO ROKU 2030

Povinnost zpracování koncepce ochrany obyvatelstva („koncepce“) vychází z ustanovení §7, odst. 2, písmena e) zákona o integrovaném záchranném systému [61].

Cílem zpracování koncepce bylo nastavit základní směry v rámci ochrany obyvatelstva, přesně vymezit to co je potřeba v ní řešit a eliminovat z jejího obsahu to, co je možné řešit efektivně na běžné pracovní úrovni a zvyšovat její pozornost [1].

Koordinací zpracování bylo pověřeno Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky. Při tvoření byla dodržována zásada multiresortního přístupu, jelikož je ochrana obyvatelstva širokou disciplínou, která vyžaduje aktivní zapojení celé řady odborných orgánů. Zohlednění širokého zapojení ostatních orgánů vyžadovalo zřízení odborné pracovní skupiny Výboru pro civilní nouzové plánování („VCNP“). Je složená ze zástupců vybraných ústředních orgánů státní správy a zároveň zapojení zástupců vybraných krajských úřadů, hasičských záchranných sborů krajů a zástupců akademické obce.

Bylo uvedeno a popsáno dvaceti čtyř základních úkolů ochrany obyvatelstva, které budou mířit k naplnění definovaných strategických priorit: občan, soukromé objekty, ochrana kritické infrastruktury, věda, výzkum a inovace a vydefinování nových úkolů a přístupů. Úkoly jsou rovnoměrně rozloženy v čase, aby bylo zaručeno jejich reálné splnění, a přitom se brala v úvahu i vzájemná provázanost a hierarchie postupu jejich plnění [1].

Dokument byl 17. září 2013 projednán ve VCNP, pak ho Bezpečnostní rada státu 16. Října projednala a 23. října byla po projednání schválena vládou ČR usnesením č. 805.

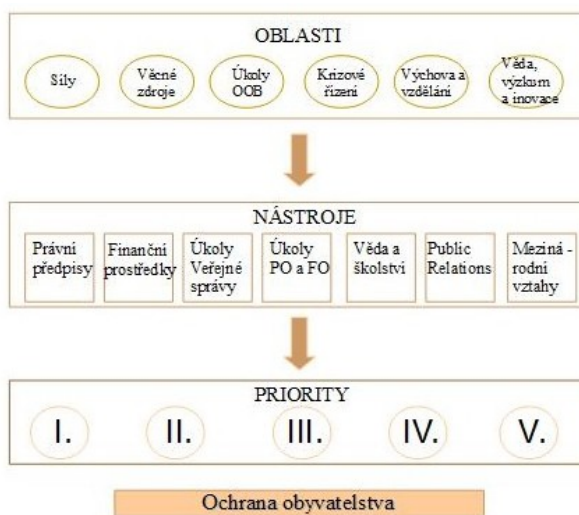
Koncepce stanovuje cíle směřující k zajištění základních funkcí státu, zajištění bezpečnosti obyvatelstva, ochrany jejich života, zdraví a majetku. Proto byly vydefinovány vrcholové strategické cíle, které představují dlouhodobé prohlášení zainteresovaných stran, ale nepředstavují konkrétní úkoly, ale spíše obecný trend, který musí být v oblasti ochrany obyvatelstva trvale sledován. Jsou to cíle: bezpečnost obyvatelstva, nedělitelnost/komplexnost, udržitelnost, institucionálnost. Při splnění výše zmíněných strategických cílů a vizí v oblasti ochrany obyvatelstva, jejichž záměrem je zajištění stálého a kvalitně se zlepšujícího systému ochrany života, zdraví a majetku občanů, je nezbytné zaměřit se na strategické priority [1].

K identifikaci nutných úkolů a pro účely vypracování Koncepce byl zvolen postup nastavení výchozích oblastí ochrany obyvatelstva, jsou jimi síly, věcné prostředky, úkoly ochrany obyvatelstva, krizové řízení, výchova a vzdělání, věda a výzkum včetně vývoje a inovace. Všechny oblasti jsou rozpracovány prostřednictvím nástrojů, ty jsou právní předpi-

sy, finanční prostředky, úkoly veřejné správy, úkoly PO a FO, věda a školství, public relations a mezinárodní vztahy. Výsledky porovnání a rozpracování oblastí jsou následně pak identifikované úkoly a sledují naplňování uvedených strategických cílů a priorit. Obr. č. 6 znázorňuje vzájemné vazby [1].

Pěti prioritami pro oblast ochrany obyvatelstva jsou:

- I. Zapojení občanů, zvýšení jejich sebeochrany a schopností za využití informací a znalostí v rámci plošného a cíleného systému výchovy a přípravy
- II. Zapojení PO a PFO do přípravy na mimořádné události a krizové situace a jejich řešení, spolupráce s odpovědnými orgány veřejné správy, realizace konkrétních úkolů u subjektů představující zvýšené riziko pro své okolí
- III. Zvýšení odolnosti a ochrany prvků kritické infrastruktury proti možným rizikům, zajištění zapojení subjektů KI do procesu přípravy na mimořádné události a krizové situace a jejich řešení
- IV. Podpora vědy a výzkumu, vývoje, inovací s důrazem na využívání dosažených výsledků v rámci vzdělávání a přípravy odborníků
- V. Komplexně využitelné úkoly a nástroje ochrany obyvatelstva umožňující efektivní prevenci a přípravu na mimořádné události a krizové situace a jejich řešení založené na přesně definovaném systému ochrany obyvatelstva

Obr. č. 6 Vzájemné vazby a vlivy mezi oblastmi, nástroji prioritami, zpracováno dle [1], Zdroj:[vlastní].

Vykonání priorit bude obsahem „Zprávy o stavu ochrany obyvatelstva v České republice“. Zpracuje ji MV a bude se předkládat následně vládě ČR ke schválení v pravidelných tříletých intervalech. Vyplynula totiž potřeba existence zpětné kontroly a koordinace konkrétně vykonávaných činností [1].

6 VÝSKYT HROZEB V ČESKÉ REPUBLICE

Podkladem pro stanovení výskytu hrozeb byl výše zmíněný dotazník, díky kterému jsem nadefinovala novodobé hrozby v České republice. Jsou jimi trestné činy s extremistickým podtextem, terorismus, organizovaná kriminalita a v poslední době velice populární kyberterorismus. Kyberterorismus se tady se přímo nevyskytuje, jsou zde páčány trestné činy v informační technologii, tedy informační kriminalita. V rámci práce jsem se věnovala jen hrozbě extremismu, terorismu a informační kriminalitě.

6.1 Terorismus

Terorismus je řazen mezi přední hrozby v Bezpečnostní strategii ČR, protože patří k nejzávažnějším bezpečnostním hrozbám současnosti.

Definice terorismu²⁴ v ČR je založená na skutkové podstatě trestného činu „teroristický útok“. Lze jej definovat jako užití násilí nebo hrozba násilí za účelem vyvolání pocitu strachu ve společnosti, s cílem dosažení určitých, politicky motivovaných cílů[28].

Vymezit terorismus není jednoduché a neexistuje dodnes jednotná definice. Přesto je jasné, že je to předem připravený nebezpečný jev s použitím násilí nebo hrozby násilí, často zaměřené proti nezúčastněným osobám projevující se v mezinárodním i národním měřítku. Založené na rasové, etnické, národnostní, náboženské, politické, ekonomické, ekologické a jiné ideologii a motivaci proti jednotlivcům a sociálním skupinám předurčuje volbu nástrojů násilí. Cílem je vyvolání hromadné paniky, pocitu strachu a ohrožení u co nejširšího okruhu lidí.

Dokumentem popisující základní principy boje proti terorismu v podmínkách ČR se nazývá „Strategie České republiky pro boj proti terorismu od r. 2013“ a zpracoval ho odbor bezpečnostní politiky MV ČR. Znázorňuje aktuální slabiny bezpečnostního systému ČR a usiluje o snížení zranitelnosti ČR a jejich zájmů v zahraničí[15].

Některá opatření přijatá v ČR k boji proti terorismu lze využít také v boji s organizovaným zločinem. Se Strategií souvisí i Akční plán obsahující zásadní opatření.

Terorismu se věnuje dle zákona²⁵ také Bezpečnostní informační služba, zabývá se získáváním, shromažďováním a vyhodnocováním informací o této hrozbě[32].

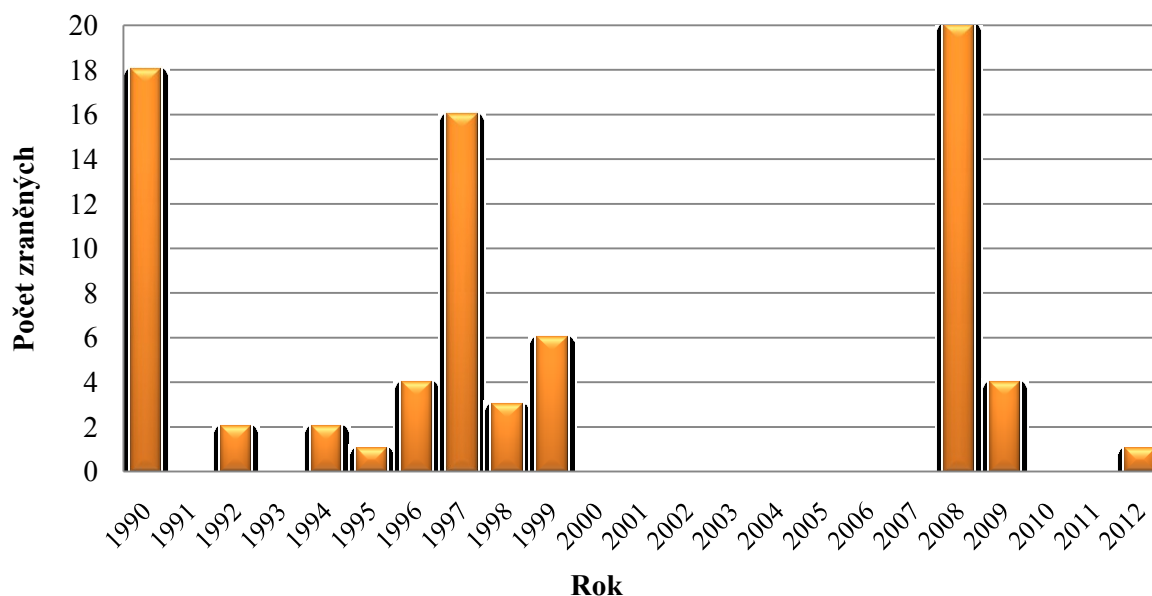
---

²⁴ §311 trestního zákoníku

²⁵ č. 153/ 1994 Sb. o zpravodajských službách ČR

Od 90. let do současnosti došlo jen k několika incidentům, které nelze označit za klasický teroristický útok s vazbou na rozsáhlé mezinárodní skupiny a ani nedošlo k žádným podobným akcím.

Uskutečnilo se však několik trestných činů se znaky terorismu jak uvádí graf č. 14.

Graf č. 14 Výskyt v České republice, zpracováno dle [27], Zdroj: [vlastní].

Pro světové teroristické skupiny naše země není prioritním cílem, proto nepředstavuje tato hrozba vážnější bezpečnostní problém. Potenciálnímu nebezpečí jsme však vystaveni vzhledem zapojení do současné protiteroristické kampaně, díky členství republiky v NATO a EU. Je samozřejmé případná rizika nepodceňovat a odpovídajícím způsobem se na ně nachystat, i když neexistují žádné příznaky, že by se mohla republika bezprostředně stát dějištěm takového napadení či útoku. Například i ČR věnuje zvýšenou pozornost prevenci teroristických akcí na místech s vysokou koncentrací obyvatelstva²⁶ a prvkům kritické infrastruktury²⁷. Nepodceňuje ani možné ohrožení zájmů v zahraničí²⁸, protože několik obětí teroristických útoků byli i občané ČR žijící v zahraničí.

Všechny tyto protiteroristické opatření se navrhuje s ohledem na ochranu základních lidských práv a svobod. A daná protiteroristická úsilí v ČR závisí jak na EU tak NATU, využívají se především unijní dokumenty²⁹.

²⁶ nákupní centra, místa sportovních utkání, významné dopravní uzly

²⁷ zdroje pitné vody, elektrárny, přenosové soustavy

²⁸ zastupitelské úřady, soukromé firmy, jednotlivci, personál vojenských misí

²⁹ Evropská protiteroristická strategie + Akční plán, Sankční seznamy EU vytvářené v souvislosti se sankcemi proti financování terorismu, Strategie boje proti radikalizaci a rekrutování + Akční plán, Akční plán na posílení

Realizuje se zde i Stockholmský program pro oblast svobody, bezpečnosti a práva ve službách občanů pro období 2010 – 2014, který upravuje též záležitosti boje proti terorismu.

ČR je, jak už bylo poznamenáno, není typickým cílovým územím pro klasické teroristické útoky, může mít však podíl na násilných aktivitách propojení organizovaného zločinu s teroristy, třeba drogových mafií, proliferace³⁰ a extremismu. Nástroje ozbrojeného násilí jsou prostředky klasické³¹, ty jsou teroristy oblíbené díky jejich dostupnosti a vyvolanému efektu. Nejúčinnější obranou se jeví spolupráce státních složek IZS a efektivní prevence zvláště ze strany policie a zpravodajských služeb[30].

Dalším nebezpečím může být, že se na území ČR nachází mnoho ambasád, které se mohou stát také potencionálním cílem. Nebo další místa, která patří k hodně frekventovaným, kde se shromažďují ve větším počtu lidí na jednom místě.

6.2 Kyberterorismus

V roce 2011 vzniklo Národní centrum kybernetické společnosti jako součást („NCKS“) Národního bezpečnostního úřadu, na základě usnesení č. 784 o ustanovení NBÚ, které přijala vláda. NCKS byl pověřen řešením problematiky kybernetické bezpečnosti, koordinace spolupráce na národní i mezinárodní úrovni při předcházení kybernetickému napadení i při návrhu a přijímání opatření při řešení konfliktů i proti probíhajícím útokům[23].

Tato oblast kybernetiky spadá pod ministerstvo vnitra, je rozpracována ve „Strategii pro oblast kybernetické bezpečnosti ČR 2012-2015“ a jejím Akčním plánem a jsou v gesci NBÚ. Vláda ČR 2. ledna schválila Návrh zákona o kybernetické bezpečnosti a je právě předložen Parlamentu ČR k projednání[23].

NCKS provozuje vládní CERT ČR, tento tým se věnuje pouze potírání kyberkriminality³². Neboť trend kybernetických hrozeb se spíše přesunuje do finančně motivovaných útoků. V ČR chybí tým, který by byl schopen reagovat na vyvíjející se hrozby, proto nelze ČR považovat za dobře zabezpečenou před kybernetickými hrozbami. Předpokládá se totiž, že kyberterorismus ČR nehrozí[19].

---

bezpečnosti výbušnin, Akční plán k chemickým, biologickým, radiologickým látkám a nukleárním materiálům, pravidelná půlroční zpráva protiteroristického koordinátora EU

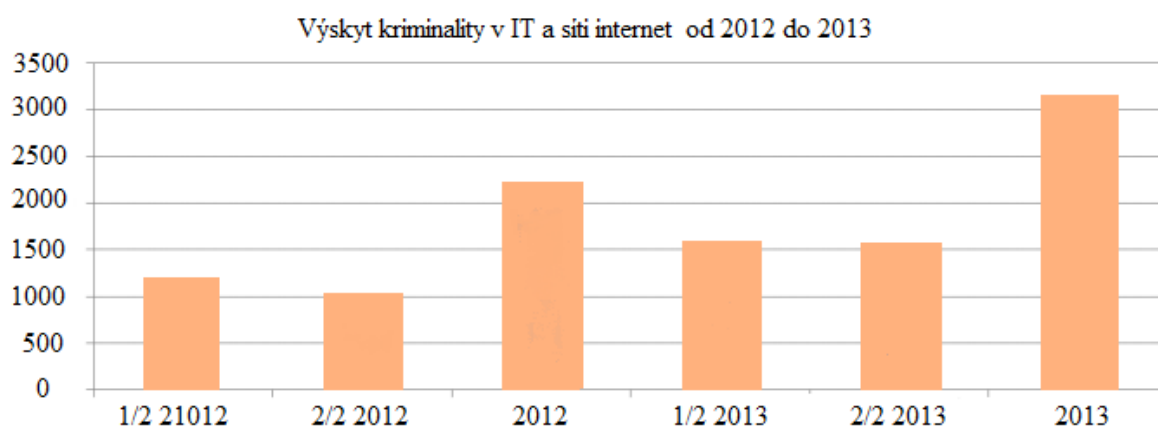
³⁰šíření ZHN, případně produktů, které jsou využívány k jejich výrobě včetně nosičů těchto zbraní

³¹ výbušniny, střelné zbraně, žhářství

³²Ve vztahu s phishingem, blokování stránek s nevhodným obsahem, nebo zvyšování povědomí o nebezpečí internetu skrze školení

V ČR se především dopouští lidé informační kriminality, je to trestná činnost, která je páchána v prostředí informačních technologií. Předmětem napadení je buď samotná oblast informačních technologií, eventuálně je tato trestná činnost prováděna za výrazného využití informačních technologií. Nejčastějšími typy informační kriminality jsou různé podvodné aktivity, porušování autorských práv, krádeže elektronických dat, útoky zaměřené na destabilizaci datových sítí, šíření závadného elektronického obsahu³³, ale také o vydírání, vyhrožování a o tzv. stalking³⁴. Na vzestupu jsou i útoky formou tzv. phishingu, iniciované plošnou spamovou distribucí. Jedná se o zapisování přístupových kódů, sloužících aktuálně i k podvodnému přístupu na bankovní účty cestou elektronického bankovníctví, a poté jsou z nich odčerpány finanční prostředky[19].

Březen 2013 byl zlomový pro ČR, čelila 4 dny Distributed Denial of Service („DDoS“) útokům na média následoval poté útok i na internetové stránky bank a mobilních operátorů. NCKS udává statistiku jen za poslední tři měsíce. Jsou to vesměs útoky na internetové služby nebo stránky, při níž dochází k zahlcení informačního kanálu nesmyslnými informacemi, s následkem pádu nebo minimálně nefunkčnosti a nedostupnosti pro ostatní uživatele. Proto NCKB připravilo dokument, který popisuje doporučený postup, jak se zachovat v případě DDoS útoku na instituci nebo společnost v ČR[19].

Graf č. 15 Kriminalita v IT a síti internet 2012 – 2013[19].

³³ dětská pornografie, extremistická a teroristická propaganda, poplašné zprávy, pomluvy

³⁴ nebezpečné pronásledování

Tabulka 3 Celkové roční počty IT kriminality, zpracováno dle [17], Zdroj: [vlastní].

informační kriminalita	počet trestných činů
rok 2013	3108
počet	
rok 2012	2195
počet	
rok 2011	1502
počet	

Z Tabulky 3 a uvedeného grafu č. 15 vychází, že trestných činů spáchaných na internetu nebo ostatních počítačových sítí stoupá. Dříve informační kriminalita měla v ČR charakter porušení autorských práv a výhrůžek. Dnes se spíše jedná o oblast podvodného jednání.

6.3 Extremismus

V rámci ministerstva vnitra je gestorem této problematiky odbor bezpečnostní politiky. Jedná se o problematiku zasahující do ochrany lidských práv a základních svobod. V českém právu není tento pojem definován, existuje jen extrémistická trestná činnost a trestná činnost s extremistickým podtextem v souvislosti s rasově motivovanou trestnou činností [29].

Záměry nebo činy směřované proti demokratickým základům, svrchovanosti a územní celistvosti v ČR a tedy i termínu extremismu se zabývá bezpečnostní informační služba („BIS“) [32].

Tento pojem označuje vyhraněné ideologické postoje vybočující z ústavních a zákonů s charakteristickými prvky netolerance útočící proti základním demokratickým ústavním principům³⁵[29].

V ČR je extrémistická scéna tvořena hlavně pravicovými³⁶ a zcela levicovými³⁷ extremisty. Jejich radikalizace, profesionalizace a internacionalita představuje bezprostřední hrozbu, která začíná být značným společenským problémem. V jejich podání čelíme organizované

³⁵ - úcta k právům a svobodám člověka a občana

- svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát dle čl. 1 Ústavy ČR [64].

- svrchovanost lidu dle čl. 2 Ústavy ČR [64].

- nezměnitelnost podstatných náležitostí demokratického právního státu dle čl. 9 Ústavy ČR [64].

³⁶ zaměřující se na nacionální, rasovou a etnickou zášť, fašismus a nacismus

³⁷ inspirované sociální a třídní záští, komunismem a anarchismem

a výkonné trestné činnosti, přesahující hranice regionů a republiky. Musíme brát v úvahu riziko výtržnosti a dbát především na ochranu občanů[29].

BIS v posledních letech nezaznamenala žádné aktivity extremistů, jenž by z pohledu zpravodajské služby představovaly hrozbu a bezprostřední ohrožení demokratických základů ČR. Dochází především ke zvýšení etnického napětí mezi zástupci extremismu a romské menšiny. Tyto rozpory je třeba řešit razantně a pragmaticky jinak hrozí růst problému a s ním související i zvýšené pochybnosti veřejnosti vůči demokratickým principům. Nejen romští občané jsou pro ně problémovou skupinou, můžou to být i cizinci, nepřizpůsobivé osoby nebo bezdomovci. Používají zkreslené argumenty podložené ideologiemi založenými na nesnášlivosti[21].

Extremistické dění se více přemísťuje na Internet, kde využívají komunikaci přes sociální sítě díky její rostoucí dostupnosti s cílem oslovit mladší přívržence. Dochází i k nárůstu extremistů, kteří se snaží kandidovat v rámci legálně působící politické strany do politiky.

Proto policie a ostatní bezpečnostní složky státu přijímají účinná opatření k boji s extremismem, musí reagovat na vzniklé jevy a trendy, postupy a bojovat proti nim. Třeba MV každoročně vydává samostatný dokument „Koncepce boje proti extremismu“.

Jak prezentuje Tabulka 4, zjištěné trestné činy na základě extrémistického jednání od roku 2009 do roku 2012 klesaly, pak v roce 2013 opět vzrostly.

Tabulka 4 Trestné činy s extrémistickým podtextem 2009-2013, zpracováno dle[24][19], Zdroj:[vlastní].

rok	celkově trestné činy	trestné činy s extrémistickým podtextem
2013	325 366	211
2012	304 528	173
2011	317 177	238
2010	313 387	252
2009	332 829	265

7 OCHRANA OBYVATELSTVA V KONTEXTU NOVODOBÝCH HROZEB

Při zpracování jsem se inspirovala koncepcí ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 zpracovanou Ministerstvem vnitra – generálním ředitelstvím HZS ČR. Jejíž prioritou je zapojení občanů do systému ochrany obyvatelstva formou zvýšení jejich schopnosti sebeochrany a zájmům informování se.

Neboť chabá připravenost obyvatelstva pro její ochranu a obranu, a při zvládání mimořádných událostí a krizových situací zůstává problémem, který je nutno řešit. Předpokládám, že v současné době mladá laická společnost v oblasti ochrany obyvatelstva nedosahuje takových znalostí, a neví jak se za dané události chovat. A staví se většinou do rolí pozorovatelů a spoléhají se na činnost profesionálů, tedy policistů a hasičů.

MV – GR HZS ČR vytvořilo příručky pro obyvatele obsahující obecné návody a doporučení, podle kterých by se měli občané chovat, když se ocitnou v situaci ohrožení života a zdraví, majetku nebo životního prostředí v důsledku vzniku mimořádné události. Obdržené instrukce, získané znalosti umožní občanovi chránit svoji osobu a poskytovat pomoc i ostatním postiženým[54].

Proto uvádím v této práci, jak se při vypuknutí definovaných hrozeb v kapitolách 3 a 6 chovat.

Každý *občan* má právo se informovat o dané MU a KS. Získává také zprávy o charakteru možného ohrožení, o připravených záchranných a likvidačních pracích a ochraně obyvatelstva v případě vzniku mimořádné události na příslušném obecním úřadě[11].

Zaměstnanec je informován o charakteru možného ohrožení, o připravených záchranných a likvidačních pracích a ochraně obyvatelstva v místě pracoviště od svého zaměstnavatele [11].

Právníkové osoby nebo *podnikající fyzické osoby* získávají informace o charakteru možného ohrožení, o připravených krizových opatřeních a způsobech jejich provedení u příslušného obecního úřadu[11].

Činnosti obyvatelstva po zaznění varovného signálu[11]:

Uvedené pokyny platí jen tehdy, když zjevně nejde o povodně a zemětřesení.

- 1) Ihned se ukryjte v nejbližší budově, ať už se jedná o veřejnou stavbu (úřad, kancelář, obchod aj.) nebo soukromý dům. V případě že cestujete automobilem a uslyšíte varovný signál, zaparkujte automobil a vyhledejte úkryt v nejbližší budově. Umožněte

vstup osobám, které jsou venku mimo budovu, nejdříve invalidním a starším osobám a dětem bez dozoru.

- 2) Zavřete veškeré dveře a okna v budově, vypněte (utěsněte) ventilaci pro případ, že došlo k úniku jedovatých látek.
- 3) Zapněte televizi nebo rádio. V mimořádných zpravodajských vstupech budete informováni o tom, co se stalo a jak se máte dále zachovat. V případě výpadku elektrického proudu použijte přenosný radiopřijímač na baterie. Tyto oznámení jsou sdělovány i místním rozhlasem, popř. elektronickými sirénami.

Činnost obyvatelstva při evakuaci[11]:

- 1) Sledujte a pozorně poslouchejte aktuální informace a pokyny ve sdělovacích prostředcích a v obecním rozhlase, na informačních tabulích městského úřadu, a striktně je dodržujte.
- 2) Dodržujte pokyny k evakuaci, které vydává velitel složky integrovaného záchranného systému v místě zásahu.
- 3) Respektujte vymezené zásady pro opuštění bytu, vezměte si evakuační zavazadlo a dostavte se za v času na určené místo. Při využití vlastních vozidel dodržujte pokyny orgánů zabezpečujících evakuaci.

Zásady pro opuštění rodinného domu nebo bytu, když dojde k evakuaci:

- vypněte veškeré plynové a elektrické spotřebiče, elektrické spotřebiče vypojte ze zásuvky (mimo ledniček a mrazniček),
- uhasněte otevřený oheň (kamna, krb, svíčky),
- před odchodem všechna světla zhasněte,
- vložte dětem do kapsy oděvu vizitku se jménem a adresou,
- vezměte s sebou kočky a psy,
- ostatní zvířata nechejte doma a zaopatřete je dostatečnou zásobou vody a potravy,
- zkontrolujte, jestli i sousedé vědí, že mají opustit rodinný dům či byt,
- pomozte starším a imobilním lidem,
- vezměte evakuační zavazadlo, zamkněte dům / byt, na dveřích nechte zprávu, že jste dům / byt opustili, a dostavte se na určené evakuační středisko.

Evakuační zavazadlo

Chystá se pro případ opuštění bytu v důsledku vzniklé mimořádné události a nařízené evakuace. Může jim být např. batoh, cestovní taška nebo kufr. Nezapomeňte zavazadlo správně označit svým jménem a adresou.

Obsah evakuačního zavazadla:

1. jídlo a pití včetně nádobí (trvanlivé potraviny a pitné vody, krmivo pro zvířata, hrnek, příbor a otvírák na konzervy),
2. cennosti a osobní dokumenty (rodný list, občanský průkaz, pas, smlouvy, peníze a platební karty),
3. léky a hygiena (kartáček a další hygienické potřeby),
4. oblečení a vybavení pro přespaní (oděv na převlečení, náhradní prádlo a obuv, kari-matku, spacák nebo deku, pláštěnku nebo deštník),
5. nástroje, přístroje, a drobnosti k zábavě (mobilní telefon s nabíječkou, FM rádio, svítilna, nůž, nářadí, šití, psací potřeby a hry, karty, knihy, hračky pro děti.

Ze základních způsobů ohlášení MU a vyžádání pomoci složek IZS slouží tísňové volání, kdy dochází k reálnému ohrožení života a zdraví, majetku, životního prostředí. Tísňové linky fungují nepřetržitě pro veškeré obyvatelstvo, takřka na celém území republiky. Funguje bezplatně ve všech telefonních sítích a ze všech koncových hlasových zařízení telefonních sítí, dokonce se dá dovolat i bez SIM karty na číslo 112[11].

Číslo tísňového volání[11]:

- 112 – jednotné evropské číslo tísňového volání (SOS),
- 150 – Hasičský záchranný sbor ČR (HZS ČR),
- 155 – Zdravotnická záchranná služba (ZZS),
- 158 – Policie ČR (PČR), 156 - Obecní (městská) policie.

Při předání informací na telefonní čísla tísňového volání se uvádí[11]:

- co se stalo,
- kde se to stalo,
- své jméno a číslo telefonu, odkud voláte.

Po ukončení hovoru sečkejte na zpětný telefonát, kterým si operační pracovník ověří pravdivost nahlášeného oznámení, protože zneužití tísňových linek se trestá.

Volejte v případě, že

- naleznete podezřelou tašku, kufr, zavazadlo nebo předmět připomínající výbušné nástražné systémy,
- někdo se snaží poškodit a zničit váš nebo veřejný majetek,
- jste svědkem rvačky, výtržnosti nebo násilného jednání, demonstrace

Havárie v jaderném energetickém zařízení s únikem radioaktivních látek[11]:

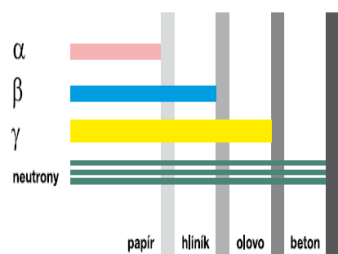
Když dojde k radiační havárii jaderné elektrárny, tak se obyvatelé žijící v zóně havarijního plánování řídí pokyny provozovatelů jaderných elektráren a orgánů státní správy a samosprávy.

K projevům účinků, ochranných a záchranných opatření i způsobů likvidace budou tyto zásady uměřeně platit i ve vztahu k použití jaderných zbraní, jaderného a radiologického terorismu, a při velkých haváriích a katastrofách jaderných zařízení s uvolněním radioaktivních látek.

Nezbytný postup při havárii s únikem radioaktivních látek:

- ukryjte se i hned v uzavřené místnosti (sklep), pokud možno na straně odvrácené od jaderného zařízení,
- zavřete a utěsněte všechny okna a dveře v domě,
- utěsněte ventilaci a další otvory.
- sledujte a poslouchajte zprávy v hromadných informačních prostředcích,
- nachystejte si prostředky improvizované ochrany osob,
- přichystejte si evakuační zavazadlo,
- jodové přípravky (tablety) a prostředky individuální ochrany přijměte a použijte až při veřejné výzvě.
- byt / rodinný dům opusťte jen na vyzvání.

Radioaktivita je schopnost přírodních či umělých látek samovolně se přeměňovat čili rozpadat. Při tomto rozpadání radioaktivní látky vysílají neviditelné záření³⁸, které má schopnost pronikat hmotou. Některé druhy záření jsou trochu pronikavé a k jejich záchytu stačí i vrstva papíru. Jiné jsou však pronikavé dost, že na jejich pohlcení musí být použita tlustá vrstva těžkých materiálů, třeba olova nebo betonu [44]. Proto je vždy nejlepší se ukrýt v podsklepených budovách, kde je obvodové zdivo zasypano zeminou.

Radioaktivní záření, ionizující záření, způsobuje za určitých podmínek škody na zdraví. Průchodem ionizujícího záření může být živá hmota poškozena, přičemž míra poškození závisí především na obdržené dávce záření. Odvrátit škody spočívá ve snížení kontaktu radioaktivních látek a ionizujícího záření s lidským organismem [44].

Obr. č. 7 Průnik záření při vybraných materiálech[44].

³⁸ α, β, γ záření a neutrony

Činnost obyvatelstva při teroristickém útoku[59]:

- buďte trpěliví a klidní, rozhodně nepodceňujte závažnost situace,
- vyslechněte instrukce velitelů záchranných a bezpečnostních sborů,
- poslouchejte a sledujte rádio nebo televizi pro bližší pokyny,
- když jste přímými účastníky konfliktu, poskytněte první pomoc přednostně osobám vážně zraněným,
- když je incidentem zasáhnuta i budova, ve které se nacházíte, prohledejte ji a pokuste se najít všechny zraněné osoby eventuálně zjistit přibližné škody,
- nepoužívejte oheň a nezapínejte elektrické spotřebiče,
- odpojte přívod plynu, když jej ucítíte a poté otevřete okna k vyvětrání, odpojte elektrické spotřebiče a opusťte budovu,
- nepřetěžujte telefonní síť než je nutné ke kontaktu se složkami IZS a vašimi příbuznými,

Když jste doma:

- připravujte se na možnost, že budete nuceni opustit své bydliště,
- zapněte televizi nebo rádio a pozorně poslouchejte informace a pokyny respektujte,
- přichystejte si evakuační zavazadlo,
- přesvědčte se, zda jsou vaši sousedé v pořádku.

Když budete mimo domov - v práci:

- hlase neobvyklou nebo pochybnou činnost, kterou v práci zaznamenáte,
- vnímejte okolí a věci, které tam patří,
při kontrole budovy vše okolo sledujte, může být zde umístěn výbušný systém,
- všímejte si lidí, kteří pracovištěm procházejí,
- dbejte na zabezpečení dat v počítači, když jej opouštíte, nezapomeňte zabezpečit své vstupní karty a čipy před odcizením,
- při jakémkoliv podezření na výskyt cizích osob, které se na pracovišti pohybují a nemají tam co pohledávat, hlase svým nadřízeným.

Když budete ve veřejných prostorách:

- pozorně sledujte odložené zavazadla, balíčky nebo odstavené automobily v místech se zvýšenou koncentrací osob anebo poblíž míst, která mohou být zapojená do pokračování teroristického útoku.

Uvedená místa mohou být vládní či vojenské budovy nebo objekty určené ke kulturním nebo náboženským akcím, a také objekty kritické infrastruktury.

Prostředky improvizované ochrany osob při chemickém, biologickém a radioaktivním zamoření prostředí[11]:

Jsou to prostředky určené ke krátkodobému pobytu v zamořeném prostředí. Chrání dýchací cesty a povrch těla.

Ochrana dýchacích cest:

- použijeme navlhčený kapesník, ručník nebo utěrku, a přiložíme ji na nos a ústa. Pro lepší manipulaci ho upevněte v zátylku šálou či šátkem

Ochrana povrchu těla:

- hlavu chraňte buď čepicí, kloboukem, šálou i kuklou tak, aby vlasy byly zcela zakryty, vybraná pokrývka hlavy musí chránit čelo, uši a krk
- chraňte se kombinézou, kalhotami, pláštěnkou do deště, šustákovou sportovní soupravou.
- nezapomeňte ochranné oděvy dostatečně utěsnit u krku, rukávů a nohavic,
- nohy chraňte vysokými botami nebo holínkami, ruce zakryjeme gumovými nebo koženými rukavicemi

Ochrana očí:

- chraňte oči brýlemi buď lyžařskými, plaveckými nebo motoristickými, ale větrací průduchy musí být přelepeny lepicí páskou,
- když nemáte brýle k dispozici, oči chraňte přetažením průhledného igelitového sáčku přes hlavu a stáhněte jej tkaničkou či gumou v úrovni lícních kostí

Při návratu ze zamořeného prostředí do budovy/bytu se zbavte svrchního oděvu, nejlépe ho odložte do igelitového sáčku a zavažte jej. Nezapomeňte se pečlivě osprchovat a usušit se, oblečte se do čistého oblečení.

Jak se chránit před použitím zbraní hromadného ničení [11]:

Chemické zbraně se využívají v kapalném a plynném skupenství nebo ve formě aerosolu. Způsobují poškození centrálního nervového systému, dýchacích orgánů, zažívacího traktu a tím narušují metabolismus.

Biologické zbraně mohou být použity, jak už bylo v této práci zmíněno ve formě aerosolu (bakterií, virů, toxinů) do ovzduší nebo uzavřených prostor nebo vypouštěním hmyzu (mouchy, klíšťata) nebo infikováním vody a potravin, vzduchu, předmětů. U smyslu člověka je biologické zamoření nezjistitelné. Hlavním problémem je zde detekce, bojové biologické látky se nedají lehce rozpoznat a výskyt se stanovuje speciálními přístroji a odběrem vzorků.

Před ohrožením:

- zjistěte, co má obsahovat evakuační zavazadlo
- vytvořte si záložní plán, protože když nastane tato situace, nemusí být rodina spolu, domluvte se, kdo koho bude kontaktovat a kde se setkáte
- v období ohrožení navyšte své zásoby na dva týdny
- navrhnete si potencionální místnost, která by splňovala podmínky ukrytí

Během ohrožení:

- pokud jste přesvědčení, že se vyskytuje v budově podezřelá látka, okamžitě ji opusťte,
- ihned si připravte a použijte prostředky improvizované ochrany osob.

Když jste doma:

- zapněte televizi nebo rádio,
- zavřete a utěsněte všechny otvory v budově lepicí páskou, např. ke snížení pronikání radioaktivních částic, vypněte (utěsněte) ventilaci, krbové klapky, digestoře
- rádio na baterie si odnese do úkrytu a zůstaňte v něm

Když budete mimo domov

- vyhledejte sklepní prostor v nejbližší nepoškozené budově,
- pokud nebude v okolí vhodná budova k dispozici, zakryjte si nos a ústa kapesníkem a urychleně odejděte proti větru od tlakové vlny výbuchu,
- poté, opět vyhledejte nejbezpečnější sklepní prostor, který bude mít zdi z betonu nebo cihel nebo místnost ve středu vysoké budovy

Před proniknutím nákazy do organismu[11]:

1. nepoužívejte vodu vám neznámých a nezjištěných zdrojů,
2. připravte si vodu dle pokynů pracovníka hygienické služby, pomocí chemických desinfekčních prostředků nebo převařením,
3. nejezte nezabalené nebo neprověřené potraviny,
4. snažte se neušpinit,
5. nedotýkejte se a nepohlížejte si podezřelé předměty,
6. ihned při příznaku onemocnění vyhledejte zdravotnickou pomoc,
7. dodržujte za jakékoliv situace pokyny zdravotníků a pracovníků hygienické služby.

Jak se má chránit před kybernetickým útokem [59]:

Před ohrožením:

- připojujte se pouze k internetu přes zabezpečené sítě chráněné heslem,
- neklikejte na odkazy nebo vyskakovací okna, nereagujte na e-maily od cizích lidí,
- vždy zadejte ručně adresu URL
- neodpovídejte na on-line žádosti týkajících se osobních údajů
- zkontrolujte si nastavení soukromí na sociálních účtech
- používejte hesla, chrání tak počítače, která se připojují k internetu
- stejné heslo, nepoužívejte dvakrát, zvolte si takové heslo, které znamená něco jen pro vás, pravidelně si měňte svá hesla

Během ohrožení:

- odpojte počítač od internetu, můžete tím útočnickovi zabránit k přístupu
- aktualizujte nainstalovaný antivirus na počítači a proveďte kontrolu systému

Jak se chránit před anonymním oznámením o uložení bomby či třaskaviny nebo použití nebezpečné látky[11]:

Často se vyskytují v prostorách s vysokou koncentrací osob, protože většina teroristických případů je zaměřena na vyvolání strachu. Většinou se jedná, ale o planý poplach, ale musíme počítat i s tím, že anonymní výhružka může být uskutečněná a musí se brát vážně.

- ihned událost oznamte na tísňovou linku 158 nebo 150
- pokud toto oznámení přišlo do budovy, ve které se nacházíte, opusťte ihned budovu a vzdalte se co nejdále od tohoto místa
- nezdržujte se v blízkosti možného ohrožení

Jak se chránit při obdržení podezřelé zásilky ve formě dopisu a balíčku[11]:

- pochybnou zásilku neotvírejte a netřepejte s ní,
- vložte zásilku do igelitového sáčku nebo pytle
- odejděte z místnosti, umyjte si ruce vodou a mýdlem
- a skutečnost ohlaste na tísňovou linku 158 nebo 150
- Policie ČR nebo Hasičský záchranný sbor ČR převezmou zásilku a odvezou ji k ověření obsahu,
- ovšem než je zavoláte, zhodnoťte fakta, zda se vůbec jedná o pochybnou zásilku.

8 ZHODNOCENÍ NOVODOBÝCH HROZEB

Zaměřila jsem se na hrozby, které v grafech výskytu vyšly extrémně nejnebezpečněji, mohou tedy ohrozit samotnou ČR či EU, tak i nejvyspělejší země světa nebo Blízký východ včetně jejich obyvatel a majetku a životního prostředí. Je zcela evidentní, že ve všech hrozbách se vyskytuje hlavně podtext terorismu.

Za **novodobé hrozby** považuji ty aktuálně nebezpečné mimořádné události pro lidstvo, které jsou vyvolány člověkem. Žijeme v době, která je doprovázena rychlým vývojem. Neustálé změny, které vývoj ve všech oblastech společnosti doprovází, jsou ovlivňovány globalizačními a integračními procesy, ale především těmito nežádoucími jevy. Jsou to ty, kterých se lidé nejvíce obávají za poslední roky, protože se mohou vyskytnout kdekoli na světě bez žádného varování a mohou díky nim umřít nevinné osoby. Samozřejmě, že je svět ohrožován i katastrofami typu živelních pohrom, ale v rámci mé práce jsou definovány jako stálé hrozby a jejich účinkům a následkům se zde nevěnuji.

Hrozba

Je jakýkoliv jev, má potenciální schopnost poškodit zájmy a hodnoty chráněné státem. Míra hrozby je dána velikostí možné škody a časovou vzdáleností³⁹ možného uplatnění této hrozby [42].

Je přírodní nebo člověkem podmíněný proces představující potenciál, tj. schopnost zdroje hrozby být aktivován a způsobit škodu. Daný potenciál může být spuštěn záměrně nebo náhodně a využit pro atakování specifických zranitelností aktiva [6].

Zřejmě k aktuálnímu zhoršení mezinárodně bezpečnostní situace přišlo po útocích na USA ze dne 11. září 2001, kdy během let vrcholily různé incidenty na různých místech světa, přičemž se často jednalo o lokality, které nejsou od ČR příliš vzdáleny.

Právě 21. století je provázáno řadou hrozeb, ať už záměrnými⁴⁰, nezáměrnými⁴¹ nebo asymetrickými⁴², a ty se staly dominantními mezi bezpečnostními fenomény [14].

---

³⁹ vyjádřenou pravděpodobností čili rizikem

⁴⁰ vojenská agrese, teroristické útoky, ekonomické sankce, narušení zásobování surovinami a energiemi

⁴¹ ekonomické a měnové krize, zemětřesení, povodně, sucha, epidemie nemocí

⁴² vycházející z konfliktů mezi sobě nepodobnými či nerovnými silami

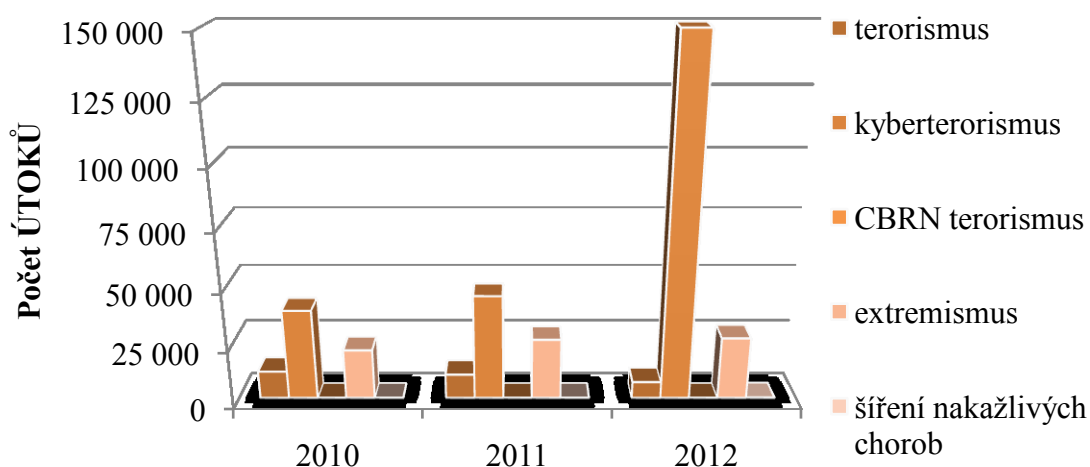
Mimořádně nebezpečným fenoménem je terorismus, který patří mezi největší bezpečnostní hrozbu, protože představuje závažné nebezpečí pro stabilitu ve světě a vytváří atmosféru strachu a nedůvěry ve schopnosti bezpečnostních složek státu a v nevinnosti ostatních obyvatel. V předcházejících letech došlo ve světě k celé řadě uskutečněných nebo připravovaných teroristických útoků, které jsou shrnuty v Příloze č. 2.

S užitím násilí na nevinných lidech je spojován i extremismus. Zvláště ohrožujícím je spojení terorismu a násilně náboženského extremismu, politického extremismu, případně i národnostního, a to, že může ohrozit vnitřní bezpečnost států.

Intenzitu ohrožení představuje zneužití chemických, biologických, radiologických a jaderných látek včetně použití ZHN teroristy. Jejich problematika je relativně nová zato výrazná. Následky takového napadení mohou být mega-katastrofické. Třeba útok teroristů jadernými bombami nebo jejich ozbrojené napadení elektráren, může vyvolat obrovské výpadky proudu s následky nefunkčnosti telefonů, bank, dodávek vody a tepla nebo obchody s jídlem.

Použití ZHN není proto docela vyloučeno a neustále se rozšiřuje oblast subjektů, které je mají k dispozici. Získat ZHN chtějí buď jednotlivci anebo nestátní subjekty. Získání ZHN nestátními subjekty je obzvláště nebezpečné. Dokud jsou ZHN v arzenálech armád, hrozbu použití nelze vyloučit. Po zákazu použití a po likvidaci arzenálů bude reálná hrozba jejich nezákonné výroby a zneužití pro účely teroristů. Následky ZHN jsou navrženy tak, aby měli devastující účinky, zabili co největší počet lidí a způsobily jim materiální škody[7][32].

Existují i hrozby kyberterorismu, založené na rostoucím pronikání do komunikačních a informačních technologií, vzrůstá i riziko jejich zneužití. Kybernetických útoků na světové a české banky, úřady a firmy přibývá.

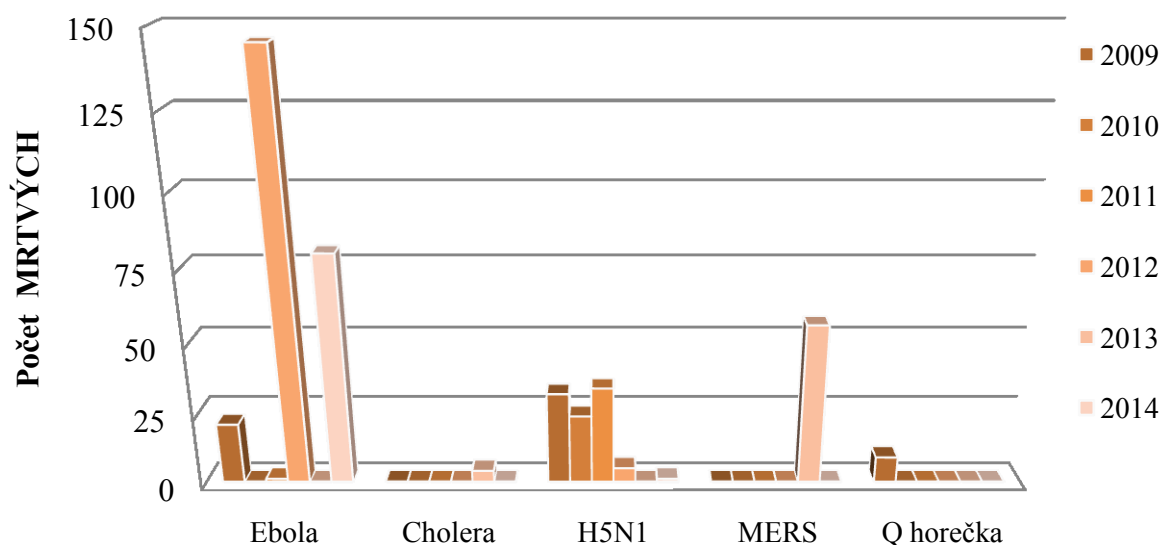

Graf č. 16 Novodobé hrozby ve světě, zpracováno dle [25][26][48][52]., Zdroj: [vlastní].

V grafu č. 16 jsou znázorněny všechny současné hrozby. Je z něho patrné, že světem za poslední roky vládne kyberterorismus. Naštěstí při takových útocích nejsou lidé ohroženi na zdraví ani na životech. Jsou ohroženi až při následujících jevech jako je světový extremismus, který je převážně tvořen pravicovým zaměřující na rasovou a etnickou nenávist, fašismus a nacismus. Dále je v žebříčku mezinárodní terorismus (uveden včetně počtu útoku na Blízkém východu v zemích EU a jiných vyspělých zemí). U CBRN terorismu nejsou přesně známy počty těchto útoků, jelikož v těchto letech údajně nebyly použity. Šíření nakažlivých chorob je novým fenoménem, i přesto, že se v tomto období vyskytoval ze všech nejméně, ale vyžádal si spoustu obětí. Všechny počty útoků jsou podrobněji rozepsány v kapitole 3.

Svět je ovládán i další hrozbou, a to šířením nakažlivých chorob. Objevují se ve formě patogenů s pandemickým potenciálem, a ty většinou jsou živočišného původu[47].

Příčiny epidemií jsou nízká hygienická úroveň, přírodní katastrofy, nedodržení správné technologie výroby a skladování nebo prodeje potravin, distribuce závadných vody a potravin, primární kontaminace potravin, přemnožení hmyzu a hlodavců, import nebezpečné nákazy prostřednictvím cestovatele vodou či potravinou a zvířete nebo dokonce i biologickým terorismem [47].

Graf č. 17 Šíření nakažlivých nemocí ve světě, zpracováno dle[50][46][45][51],Zdroj:[vlastní].

Z grafu č. 17 vychází, že ebola je infekcí, která v současnosti nejvíce zabíjí, více v kapitole 4.2.2. Virus MERS se rozšířil po Saudské Arábii a zabil 56 obětí. Virus ptačí chřipky H5N1 a H7N9 se vyskytuje především v Číně, Indii a Vietnamu, ale objevili se i případy v zemích EU. V evropských zemích šíření obdobných chorob není běžné, proto se jimi nezaobývám.

Většina zemí Evropy považují tyto představené hrozby za závažné a připravují se na ně. Mimo ně je ohrožují ještě i jiné hrozby, ale v rámci této práce nejsou analyzované jako novodobé: přírodní katastrofy, narušení životního prostředí v důsledku antropogenní činnosti, poruchy v zásobování, masová migrace, chudoba, organizovaná kriminalita, mezinárodní organizovaný zločin, obchod se všemi druhy narkotik, mezistátní konflikty mimo Evropu, ale v její blízkosti.

8.1 Zhodnocení současných hrozeb v České republice

Současné bezpečnostní hrozby definované v Bezpečnostní strategii ČR [12], jsou identifikovány na základě analýzy bezpečnostního prostředí. Jsou to, terorismus, šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů, kybernetické útoky, nestabilita a regionální konflikty v euroatlantickém prostoru a jeho okolí, negativní aspekty mezinárodní migrace, organizovaný zločin a korupce, ohrožení funkčnosti kritické infrastruktury, přerušení dodávek strategických surovin nebo energie a živelní pohromy přírodního a antropogenního původu a jiné mimořádné události.

Česká republika patří mezi ty státy, kterým by se měl jakýkoliv mezinárodní konflikt vyhnout. Hrozba přímého vojenského útoku je totiž velmi málo pravděpodobná.

Myslím si, že ozbrojené síly v současném bezpečnostním prostředí jsou méně významné. Je jasné, že z obecného hlediska je působnost Armády ČR důležitá, zejména v oblasti mezinárodního působení. Ale spíše se Armáda ČR specializuje na roli partnera zemí NATO. Kupříkladu při zahraničních misích. Díky nim jsou oceňovány české vojenské, protichemické a lékařské skupiny, které se účastnily nebo účastní několika misí, třeba v oblasti Perského zálivu a Afghánistánu.

ČR se podílí se svými bezpečnostními zájmy s ostatními členskými státy EU a NATO. Případným hrozbám bude schopna účinně předcházet a čelit na základě mezinárodní spolupráce. Spoluúčast v NATO poskytuje státu zaručený druh ochrany a snižuje hrozbu přímého vojenského útoku. Pochopitelně plnění závazků, které z účasti v NATO plynou, můžou zvýšit rizika teroristického útoku.

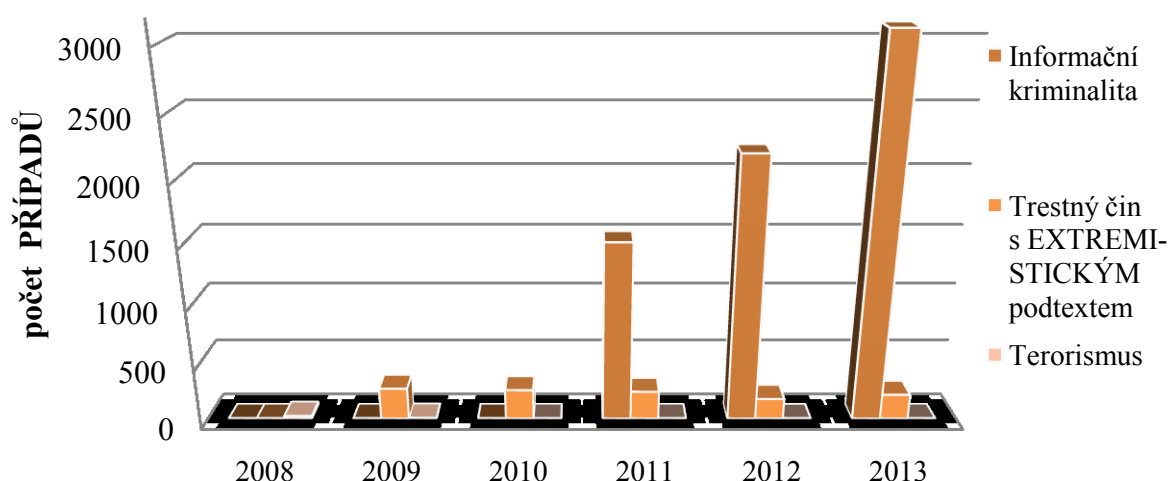
Mezi nejpodstatnější hrozby, které mohou přímo či nepřímo ohrozit bezpečnostní zájmy ČR nebo jejích spojenců, patří nárůst různých podob extremismu, terorismu a kyberterorismu a šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů.

U použití ZHN si myslím, že nikdy nebudeme schopni útokům účinně zabránit, ale musíme zřídit taková opatření, abychom následky použití těchto zbraní co nejvíce minimalizovali. ČR, je z mého pohledu na tom velmi dobře, má Integrovaný záchranný systém, jehož součástí

jsou hasiči, policisté, zdravotníci, tak i armáda, včetně chemických a biologických specialistů, kteří jsou na tyto situace více než dobře připravení.

Extremistická scéna je poměrně stabilní, ač někdy se objeví výkyvy díky rasistickému podtextu. Z hlediska mezinárodních vztahů, čeští a zahraniční extremisti spolu nepřetržitě komunikují, ovšem nemá smysl zde pořádat akce, protože ČR jim nezajistí dostatečnou propagandu, díky malé rozloze. Ale z hlediska domácí extremistické scény to však smysl má. Příloha č. 3 uvádí návštěvnost levicových a pravicových koncertů, protirómských demonstrací a pochodů extrémistů. Neměly by se tyto akce brát na lehkou váhu, protože v roce 2013 navštívilo levicové setkání kolem 990 extrémistů a pravicových sjezdů 1870 demonstrantů.

Co se týče hrozby terorismu je současná bezpečnostní situace považována za relativně bezpečnou [6]. Obyvatelé ČR ho berou spíše jako zajímavost. Ví, že existuje, ale vědí, že se jich zatím netýká. Pokud by tady k něčemu takovému došlo, zájem by se určitě zvýšil.

Graf č. 18 Novodobé hrozby v ČR, zpracováno dle [17][19][24][27] Zdroj: [vlastní].

Tento graf č. 18 vychází z dat převážně uvedených na internetových stránkách BIS, a prozrazuje, že v ČR převládá s velkým náskokem informační kriminalita před trestným činem s extremistickým podtextem. A uvádí také, že v roce 2008 bylo zatím v ČR nejvíce těchto případů (celkem 20) trestného činu se znaky terorismu.

Dalšími hrozbami, které mohou ohrozit ČR, je masová migrace a přistěhovalectví (ze zemí bývalého Sovětského svazu, z Ukrajiny), chudoba a bezdomovectví a obchod s narkotiky.

9 STUDIE MOŽNOSTÍ ROZŠÍŘENÍ KONCEPCE OCHRANY OBYVATELSTVA

Na zpracování Koncepce ochrany obyvatelstva se podílela pracovní skupina složená z odborníků pohybujících se v několika oborech, nebylo tudíž mým cílem vymýšlet novou „Koncepti“, jen jsem se zamýšlela nad jejím možným doplněním. Tento svůj návrh jsem nazvala Studií možností rozšíření koncepce ochrany obyvatelstva v kontextu novodobých hrozeb.

Pro potřeby studie bylo zapotřebí zjistit, jaký je současný stav Koncepce a provést analýzu současných hrozeb včetně zpracování jejich statistiky. Jak jsem uvedla v kapitole 5 má Koncepce *pět (V)* priorit, ze kterých budu vycházet a následně některé z nich navrhuji rozšířit.

Výchozí podklady byly získány zmíněným anonymním šetřením (Příloha č. 1) a následným analyzováním a vypracováním statistiky hrozeb v České republice. Statistika definitivně potvrdila, se kterými hrozbami se v dnešní době můžeme potýkat nejčastěji. Tím se splnila podmínka pro zpracování podkladu Studie možností rozšíření koncepce ochrany obyvatelstva.

Potvrdila se tak má hypotéza, že aktuálním fenoménem v České republice je extremismus, terorismus, organizovaná kriminalita. Z hlediska rychlého vzestupu informačních technologií si ale myslím, že respondenti (samozřejmě i ostatní obyvatelé ČR) si neuvědomují velká rizika kyberterorismu, a proto se jím zabývám. Kyberterorismus, i když se přímo nevyskytuje, tak jsou zde páčány trestné činnosti v prostředí informační technologie (pod pojmem informační kriminalita).

Proto si myslím, že je důležité věnovat tomuto zjištění vysokou pozornost a doporučila bych jej přidat do Koncepce obyvatelstva s cílem více informovat občany o této hrozbě, taktéž doplnit přímo pojem „novodobé hrozby“, která v Koncepti není nikde definována. Zmínka o hrozbě extremismu (trestné činy s extremistickým podtextem), terorismu, CBRN terorismu a o šíření nakažlivých chorob v Koncepti taktéž chybí.

Kapitolu 3.2 Koncepce ochrany obyvatelstva [6], která popisuje Strategické priority ochrany obyvatelstva, navrhuji upravit takto:

Odstavec 3.2.1 s názvem Širší zapojení občanů do systému ochrany obyvatelstva cestou zvýšení jejich schopnosti sebeochrany za využití informací a znalostí získaných v rámci plošného a cíleného systému výchovy a přípravy

- navrhuji rozšířit *Strategie do roku 2030* o tento text:

- rozšířit znalosti seberealizace občanů při výskytu novodobých hrozeb, tedy při CBRN terorismu, terorismu, extremismu a kyberterorismu
- zvýšit informovanost občanů o novodobých hrozbách
- vytvoření příručky o novodobých hrozbách a o ochraně obyvatelstva při možném hrožení

Odstavec 3.2.3 s názvem Zvýšení odolnosti a ochrany prvků kritické infrastruktury proti možným rizikům a zajištění širšího zapojení subjektů kritické infrastruktury do procesu přípravy na mimořádné události a krizové situace a jejich řešení

– navrhuji rozšířit *Strategie do roku 2030* o tento text:

- analyzovat kyberterorismus, věnovat se informační kriminalitě (trestná činnost, která je páchána v prostředí informačních technologií)
- zvýšit informovanost subjektů kritické infrastruktury o hrozbách a následcích útoků informační kriminality

Odstavec 3.2.5 s názvem Vyvážené a komplexně využitelné úkoly a nástroje ochrany obyvatelstva umožňující efektivní prevenci a přípravu na mimořádné události a krizové situace a jejich řešení založené na přesně definovaném a zakotveném systému ochrany obyvatelstva

- navrhuji rozšířit *Strategie do roku 2030* o tento text:

- rozšířit o analýzu novodobých hrozeb pro území ČR

- navrhuji rozšířit *Cílové ukazatele/hodnoty* o tento text:

- vybrat nejlepší variantu systému ochrany obyvatelstva, která bude reagovat na novodobé hrozby, účinné předcházení a příprava na jejich odvrácení a snížení vyplývajících hrozeb

9.1 Porovnání Studie možností a Koncepce ochrany obyvatelstva

Koncepce uvádí aktuální stav v oblasti ochrany obyvatelstva v České republice, reaguje na změnu situace ve společnosti, proto je v ní navrženo řešení stávajících problémů a hrozeb. Stanoví další postup rozvoje podstatných oblastí ochrany obyvatelstva, jako jsou síly, věcné zdroje, úkoly ochrany obyvatelstva, krizové řízení, výchova a vzdělávání, věda a výzkum, vývoj, inovace. Rovněž obsahuje základní úkoly pro realizaci stanovených priorit ochrany obyvatelstva na období do roku 2030. Její součástí je i vyhodnocení stavu plnění úkolů „Aktualizovaného harmonogramu realizace opatření ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020“, které uvádím v kapitole 7.

Z rozboru a porovnání systémů ochrany obyvatelstva států západní, střední, ale i východní Evropy a některých mimoevropských států vyplývá, že hlavní směry vývoje ochrany obyvatelstva, stanovené v Koncepci, jsou v souladu se současným trendem ve světě.

V Koncepci postrádám problematiku novodobých hrozeb, doporučuji autorům zvážit její doplnění – viz kapitola 9. Samotný dokument a text Koncepce ochrany obyvatelstva byl pro mě při čtení v určitých odstavcích nepochopitelný a autorům bych doporučila srozumitelnější úpravu textu.

Studie možností rozšíření koncepce ochrany obyvatelstva je rozsáhlejší popis současné Koncepce. Inspiraci jsem pojala z mezinárodních dokumentů, které řeší ve větší míře novodobé hrozby. Doplnila jsem Strategii do roku 2030 v Koncepci ochrany obyvatelstva o několik bodů vyplývajících z teoretické části a z výsledků vyhodnocení dotazníku.

10 ZÁVĚR

V úvodu se diplomová práce zabývá výskytem současných hrozeb ve světě a v České republice, jejichž podkladem byl zpracovaný dotazník. Došlo k jejich zhodnocení a k identifikování nejpravděpodobnějších hrozeb za poslední tři roky, přední hrozbou byl určen terorismus, dalšími byly kyberterorismus, extremismus, CBRN terorismus a šíření nakažlivých chorob. Uvedená data jsou především ze světa včetně EU a ČR. Při rozeznávání hrozeb jsem dle svého uvážení vypsala jen základní legislativu, ze které se většinou vychází, jelikož práce neslouží k vyjmenování právních dokumentů a zákonů.

Dále tato diplomová práce shrnuje poznatky týkající se ochrany obyvatelstva a seznámení se stávající Koncepcí ochrany obyvatelstva. V ní se řeší zapojení občanů do systému ochrany obyvatelstva zvýšením jejich zájmů informování a schopnosti sebeochrany.

Ve zhodnocení hrozeb jsem došla k závěru, že svět se nejvíce obává terorismu ve všech formách. Vzhledem k rychlému nárůstu ve světě informačních technologií bych hlavně upozornila na kyberterorismus. Lidé jsou však nejvíce ohroženi na zdraví až při následcích světového extremismu, mezinárodního terorismu a při šíření nakažlivých chorob.

Výsledkem zhodnocení hrozeb v České republice je, že převažují trestné činy na bázi informační kriminality před činy s extremistickým podtextem se znaky terorismu.

V neposlední řadě jsem navrhla Studii možností rozšíření koncepce ochrany obyvatelstva v kontextu novodobých hrozeb, kde jsem do současné Koncepce importovala v podobě rozšíření Strategie do roku 2030 své poznatky k novodobým hrozbám a na závěr jsem můj návrh a Koncepci porovnála. V Koncepci postrádám zaměření na novodobé hrozby a vybízím autory ke zvážení doplnění do Koncepce.

Cílem této diplomové práce bylo navrhnout koncepci ochrany obyvatel zohledňující novodobé hrozby a porovnat ji se stávající koncepcí ochrany obyvatelstva do roku 2020.

POUŽITÁ LITERATURA

Knižní publikace

- [1] *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030*. Praha: MV-GR HZS ČR, 2013.
- [2] *Dodatkový protokol I k Ženevským úmluvám, o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů*, 1977.
- [3] JANOŠEC, Josef. *O terorismu: pro pracovníky bezpečnostního systému*. Ostrava: SPBI, 2010. SPBI SPEKTRUM. ISBN 978-80-7385-097-5.
- [4] MATOUŠEK, Jiří, Petr LINHART. *CBRN: Chemické zbraně*. Ostrava: SPBI, 2005. SPBI SPEKTRUM. ISBN 80-86634-71-X.
- [5] MATOUŠEK, Jiří, Jaroslav BENEDÍK a Petr LINHART. *CBRN: Biologické zbraně*. Ostrava: SPBI, 2007. SPBI SPEKTRUM. ISBN 978-80-7385-003.
- [6] MATOUŠEK, Jiří, Otakar MÍKA a Dušan VIČAR. *Nové hrozby terorismu: Chemický, biologický, radiologický a jaderný terorismus*. Brno: Univerzita obrany, 2005. ISBN 80-7231-037-2.
- [7] STŘEDA, Ladislav. *Šíření zbraní hromadného nebezpečí- vážná hrozba 21.století*. Praha: MV-GR HZS ČR, 2003. ISBN 80-86640-03-5.
- [8] MATOUŠEK, Jiří, Jan ÖSTERREICHER a LINHART. *CBRN: Jaderné zbraně a radiologické materiály*. Ostrava: SPBI, 2007. SPBI SPEKTRUM. ISBN 978-80-7385-029-6
- [9] JIROVSKÝ, Václav. *Kybernetická kriminalita: nejen o hackingu, crackingu, virech a trojských koních bez tajemství*. Praha: GradaPublishing, a.s., 2007. ISBN 978-80-247-1561-2.
- [10] KROUPA, Miroslav a Milan ŘÍHA. *Ochrana obyvatelstva*. Praha: Armexpublishing, 2006. ISBN 80-86795-33-0.
- [11] *Pro případ ohrožení: příručka pro obyvatele* [online]. Vyd. 3., opr. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003 [cit. 2014-04-11]. ISBN 80-866-4018-3.

Internetové zdroje

- [12] *Bezpečnostní strategie 2011*. [online]. [cit. 2014-02-10]. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/file/699914/Bezpecnostni_strategie_CR_2011.pdf>
- [13] MIKLÓS, Daniel. *Koncepce ochrany obyvatelstva. Časopis 112* [online]. [cit. 2014-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-2013-casopis-112-rocnik-xii-cislo-11-2013.aspx?q=Y2hudW09NQ%3d%3d>>
- [14] *Meziresortní koncepce bezpečnostního výzkumu a vývoje ČR do roku 2015*. [online]. [cit. 2014-02-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/meziresortni-koncepce-bezpecnostniho-vyzkumu-a-vyvoje-cr-do-roku-2015.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>
- [15] *Strategie České republiky v boji proti terorismu: od r. 2013* [online]. Praha, 2013 [cit. 2014-02-14]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-454055.aspx>
- [16] KOČÍ, Petr. Sto tisíc teroristických útoků za čtyřicet let. Co lze vyčíst z dat?. *Ihned.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-02-26]. Dostupné z: <http://data.blog.ihned.cz/c1-59711580-sto-tisic-teroristickych-utoku-za-ctyricet-let-co-lze-vycist-z-dat>
- [17] Informační servis: Bulletin. *Národní centrum kybernetické bezpečnosti* [online]. 2014 [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://www.govcert.cz/cs/informacni-servis/bulletiny/>
- [18] Dokumenty kriminalita: Statistiky kriminality. *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. 2010 [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-kriminality-dokumenty.aspx>
- [19] Situační zpráva o vybraných oblastech bezpečnosti ve II. pololetí 2013. *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. 2010 [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/situacni-zprava-o-vybranych-oblastech-bezpecnosti-ve-ii-pololeti-2013.aspx>
- [20] NATO: Kyberterorismus je celosvětovou hrozbou. Oficiální portál informačního centra o NATO [online]. 2008 [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: http://www.natoaktual.cz/nato-kyber-terorismus-je-celosvetovou-hrozbou-frv-na_media.aspx?c=A080306_155324_na_media_m00
- [21] Zprávy o extremismu. In: *Bezpečnostní informační služba: vnitřní zpravodajská služba ČR* [online]. 2014 [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: <http://www.bis.cz/zpravy-extremismus.html>
- [22] KOLOUCH, Jan. Kybernetické útoky. *CESNET-CERTS* [online]. 2010 [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: <http://csirt.cesnet.cz/Dokumenty?action=AttachFile&do=view&target=Kyberneticke+utoky.pdf>
- [23] *Národní centrum kybernetické bezpečnosti* [online]. 2014 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: <http://www.govcert.cz/cs/>
- [24] *Čtvrtletní zprávy o extremismu Odboru bezpečnostní politiky MV*. In: Ministerstvo vnitra

- ČR[online]. 2013 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/ctvrtletni-zpravy-o-extremismu-odboru-bezpecnostni-politiky-mv.aspx>
- [25] CyberAttacksStatistics 2013. *Hackmageddon*[online]. 2014 [cit. 2014-03-12]. Dostupné z: <http://hackmageddon.com/2014/01/19/2013-cyber-attacks-statistics-summary/>
- [26] EU terrorism situation and trend report. In: *EUROPOL* [online]. 2013 [cit. 2014-03-12]. ISBN 978-92-95078-76-5 ISSN 1830-9712. DOI: 10.2813/11445. Dostupné z: https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/publications/europol_te-sat2013_lr_0.pdf
- [27] Incidents. *Globalterrorism database* [online]. 2013 [cit. 2014-03-12]. Dostupné z: <http://www.start.umd.edu/gtd/search/Results.aspx?search=czech+republic&sa.x=0&sa.y=0>
- [28] Terorismus. *Policie ČR* [online]. 2010 [cit. 2014-03-12]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/narodni-kontakti-bod-pro-terorismus.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>
- [29] Extremismus. *Policie ČR* [online]. 2010 [cit. 2014-03-12]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/prevence-informace-o-extremismu-extremismus.aspx>
- [30] ŠČUREK, Radomír. Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin [online]. Ostrava, 2007 [cit. 2014-03-13]. bez ISBN. Dostupné z: <http://www.fbi.vsb.cz/export/sites/fbi/040/.content/systems/resource/PDF/bezpecnostni-hrozby.pdf>
- [31] EU chce zamezit šíření extremismu. In: *Evropská komise* [online]. 2014 [cit. 2014-03-15]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/news/justice/140116_cs.htm
- [32] ČÍM SE ZABÝVÁME. *Bezpečnostní informační služba* [online]. 2013 [cit. 2014-03-16]. Dostupné z: <http://www.bis.cz/cim-se-zabyvame.html>
- [33] Odbor pro kontrolu nešíření ZHN. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost* [online]. 2014 [cit. 2014-03-16]. Dostupné z: <http://www.sujb.cz/nesireni-jadernych-zbrani/>
- [34] ŠIFFNER, Michal. Srovnání politiky USA a EU v oblasti nešíření zbraní hromadného ničení. *Sekuritaci* [online]. 2013 [cit. 2014-03-16]. Dostupné z: <http://www.sekuritaci.cz/srovnani-politiky-usa-a-eu-v-oblasti-nesireni-zbrani-hromadneho-niceni/>
- [35] Zbraně hromadného ničení. *Ministerstvo zahraničních věcí ČR* [online]. 2010 [cit. 2014-03-16]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/cr_a_odzbrojeni/zbrane_hromadneho_niceni/index.html
- [36] STŘEDA, Ladislav. CBRN terorismus – vážná hrozba 21. století. *Natoaktual.cz* [online].

- 2005 [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: http://www.natoaktual.cz/cbrn-terorismus-vazna-hrozba-21-stoleti-d9o-na_analyzy.aspx?c=A050510_094008_na_analyzy_m02
- [37] Typologie terorismu. *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. 2009 [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/typologie-terorismu.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>
- [38] ŠROLEROVÁ, Kamila. Ultraterorismus – část 1. *Všehrd* [online]. 2012 [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://casopis.vsehrd.cz/2012/11/ultraterorismus-cast-1/>
- [39] NETOLICKÁ, Zuzana, Jitka POHOŘELÁ a Martina KOTASOVÁ. Proliferace jaderných zbraní. *Student summit* [online]. 2010 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: http://www.studentsummit.cz/data/1289435161209BGR_GA_proliferace.pdf
- [40] Definice terorismu v EU. Statewatch.org [online]. [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: <http://www.statewatch.org/news/2002/jul/frameterr622en00030007.pdf>
- [41] ŠIMEK, Tomáš. Varování a tísňové informování obyvatelstva, vyrozumění. *Časopis 112*. 2013. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xii-cislo-7-2013.aspx>
- [42] Pojem Hrozba. *MV ČR* [online]. 2014 [cit. 2014-03-22]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/hrozba.aspx>
- [43] Pojmy a definice. Hasičský záchranný sbor ČR [online]. 2014 [cit. 2014-03-28]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/krizove-rizeni-a-cnp-ke-stazeni-ff.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>
- [44] Příručka pro ochranu obyvatelstva. In: Skupina ČEZ [online]. 2014 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.cez.cz/cs/vyroba-elektriny/jaderna-energetika/jaderne-elektrarny-cez/edu/informacni-centrum/prirucka-pro-ochranu-obyvatelstva.html>
- [45] Ptačí chřipka. Novinky.cz [online]. 2006 [cit. 2014-04-02]. Dostupné z: <http://special.novinky.cz/chripka/ptaci/vir-v-cr.html>
- [46] Ebola virus disease. WorldHealthOrganization [online]. 2014 [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: <http://www.who.int/csr/don/archive/disease/ebola/en/>
- [47] PandemicsOverview. TheWorld bank [online]. 2014 [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: <http://www.worldbank.org/en/topic/pandemics/overview>
- [48] Teroristické útoky v roce 2013. Armádní noviny.cz [online]. 2014 [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: <http://www.armadninoviny.cz/statistika-teroristicke-utoky-v-roce-2013.html>
- [49] ÜbersichtüberdieaktuellenCyberangriffe. InformationenzurStartseite der Cyberinitia tive [online]. 2014 [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: <http://www.sicherheitstacho.eu/>
- [50] Ebola. Vitalion [online]. 2014 [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: <http://nemoci.vitalion.cz/ebola/>
- [51] Ptačí chřipka - infuleza drůbeže. Státní veterinární zpráva [online]. 2013 [cit. 2014-04-

- 08]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/svs/portal/zdravi-zvirat/ptaci-chripka/>
- [52] The Year in Hate and Extremism. Southern Poverty Law center [online]. 2014 [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://www.splcenter.org/home/2013/spring/the-year-in-hate-and-extremism>
- [53] Sarin. Novinky.cz [online]. 2014 [cit. 2014-04-09]. Dostupné z: <http://tema.novinky.cz/sarin>
- [54] Příručky. Hasičský záchranný sbor ČR [online]. 2014 [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/prirucky.aspx>
- [55] Ukrajina. Ihned.cz [online]. 2014 [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/tagy/Ukrajina-3483>
- [56] Útoky v Norsku. Idnes.cz [online]. 2014 [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://zpravy.idnes.cz/utoky-v-norsku-01t-/zahranicni.aspx?klic=64154>
- [57] Žhářský útok na mešitu v Belgii zabil imáma. Velká část budovy lehla popelem. Ihned.cz [online]. 2012 [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-evropa/c1-55028600-zharsky-utok-na-mesitu-v-belgii-zabil-imama-velka-cast-budovy-lehla-popelem>
- [58] Řekové demonstrovali proti extremismu. <http://www.ceskatelevize.cz/> [online]. 2013 [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/256916-nekolik-desitek-reku-si-zademonstrovalo-proti-extremismu/>
- [59] TERRORIST HAZARDS. Ready [online]. 2013 [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://www.ready.gov/terrorist-hazards>
- [60] Nuclear weapons. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-2009 [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nuclear_weapons.png

Právní předpisy

- [61] Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 267/2006 Sb.
- [62] Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění zákona č. 333/2012 Sb.
- [63] Vyhláška MV č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.
- [64] Ústava České republiky č. 1/1993 Sb., ve znění ústavního zákona 98/2013 Sb.
- [65] Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění ústavního zákona 300/2000 Sb.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. č. 1 Terorismus v EU, zpracováno dle [16].....	17
Obr. č. 2 Státy s jadernými zbraněmi, zpracováno dle [40].	29
Obr. č. 3 Zákony upravující ochranu obyvatelstva, zpracováno dle [1].....	34
Obr. č. 4 Bezpečnostní systém ČR, zpracováno dle[1]	36
Obr. č. 5 Vzájemný vztah ochrany obyvatelstva, civilní ochrany a civilní obrany [1]	36
Obr. č. 6 Vzájemné vazby a vlivy mezi oblastmi, nástroji prioritami, zpracováno dle[1].....	39
Obr. č. 7 Průnik záření při vybraných materiálech [45].	49

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Použití Sarinu, zpracováno dle [54].	24
Tabulka 2 Extrémistické útoky současnosti, zpracováno dle[55][56][57][58].	33
Tabulka 3 Celkové roční počty IT kriminality, zpracováno dle[18].	44
Tabulka 4 Trestné činy s extrémistickým podtextem 2009-2013, zpracováno dle[25][20].....	45

PŘÍLOHY

Seznam příloh:

PŘÍLOHA Č. 1 – DOTAZNÍK

PŘÍLOHA Č. 2 – TERORISMUS VE SVĚTĚ V OBDOBÍ 2008 – 2012

PŘÍLOHA Č. 3 – EXTREMISMUS V ROCE 2013

PŘÍLOHA Č. 4 - BIOLOGICKÝ TERORISMUS

PŘÍLOHA Č. 5 - JADERNÝ TERORISMUS

PŘÍLOHA Č. 6 - RADIOLOGICKÝ TERORISMUS

PŘÍLOHA Č. 1

1. Svět ohrožuje několik současných hrozeb, především jsou to útoky teroristů. Čeho nejvíce se obáváte ve světě? Co nejvíce ohrozí bezpečnost ve světě?

☐ CBRN terorismus (Chemický, biologický, jaderný, radiologický) ☐ Extremismus ☐
Kyberterorismus ☐ Organizovaná kriminalita ☐ Šíření nakažlivých chorob ☐ Terorismus ☐
☐ Válka

2. Které z těchto hrozeb se mohou vyskytnout ve vašem kraji?

☐ Extremismus ☐ Kyberterorismus ☐ Organizovaná kriminalita ☐ Šíření nakažlivých
chorob ☐ Terorismus

3. Jaký typ terorismu by v ČR podle Vás mohl nastat?

☐ Ani jeden ☐ Biologický ☐ Chemický ☐ Jaderný - nukleární

4. Vyberte z níže uvedených druhů útoků, kterých se nejvíce obáváte?

☐ ozbrojený útok na osobu ☐ teroristický útok na budovy ☐ únos člena rodiny ☐ útok
beze zbraně a přepadení ☐ útok na interní data v počítači ☐ hackery ☐ vražda ☐ výbuch
bomby

5. Setkali jste se, vy nebo vaši známí s krádeží elektronických dat na internetu?

☐ ANO ☐ NE

TERORISMUS VE SVĚTĚ 2008 - 2012

TERORISMUS VE SVĚTĚ 2008-2012
Květen 2008: Příprava útoku proti jaderné elektrárně Oskarshamn ve Švédsku.
Září 2008: Útok na hotel Marriott v Islámábádu, při kterém zahynul velvyslanec České republiky v Pákistánu.
2008
Listopad 2008: Teroristické útoky v Bombaji, při kterých zahynulo 257 osob.
Duben 2009: Policie v Egyptě odhalila přípravy hnutí Hizballáh k útoku proti turistickým zařízením na Sinaji.
Srpen 2009: V Německu byli pozatýkáni členové teroristické buňky Sauerland, kteří plánovali útoky na řadu civilních a vojenských cílů v Německu.
Září 2009: V USA byla pozatýkána skupina osob, podezřelá z přípravy útoku na hromadnou dopravu v New Yorku.
2009
Říjen 2009: Dvojice mužů z USA byla obviněna z příprav teroristických útoků v Dánsku, konkrétně proti redakci deníku Jyllands-Posten.
2010
Leden 2010: Somálský útočník napojený na teroristickou organizaci aš-Šabáb se pokusil zabít dánského karikaturistu Kurta Westergaarda v jeho domě v Dánsku.
Březen 2010: Útok dvou sebevražedných atentátnic v moskevském metru si vyžádal 40 mrtvých a více než 100 zraněných.
Květen 2010: Americký občan pákistánského původu Faizal Shahzad napojený na teroristickou organizaci Pákistánský taliban se pokusil odpálit nálož umístěnou v automobilu v New Yorku na Times Square.
Říjen 2010: Útok kavkazských militantů na Čečenský parlament v Grozném.
Říjen 2010: Al-Qá'ida na Arabském poloostrově plánovala útok na nákladní dopravní letadla mířící do USA pomocí výbušnin důmyslně ukrytých v tiskárnách.
Prosinec 2010: Sebevražedný atentátník odpálil dvě nálože ve švédském Stockholmu. Jen díky špatné manipulaci s výbušninou nebyly žádné oběti na životech kromě samotného atentátníka.
2011
Leden 2011: Sebevražedný atentátník zaútočil na moskevské letiště Domodědovo. Útok si vyžádal 35 obětí a na 130 zraněných.
Březen 2011: Kosovský muslimský radikál zaútočil v Německu na letišti ve Frankfurtu na příslušníky US Air Force a dva z nich zabil.
Červenec 2011: Norský pravicový extremistu Anders Breivig usmrtil v Oslu a na ostrově Utoya 77 lidí.
Říjen 2011: Islamista zaútočil střelbou na ambasádu USA v Sarajevu v Bosně a Hercegovině.
2012
Březen 2012: Islamista Muhammed Merah ve francouzských městech Toulouse a Montauban při sérii třech útoků zabíjel francouzské vojáky a židovské civilisty včetně dětí.
Červenec 2012: Bombový útok proti izraelským turistům na letišti v bulharském Burgasu si vyžádal 7 mrtvých

PŘÍLOHA Č. 3

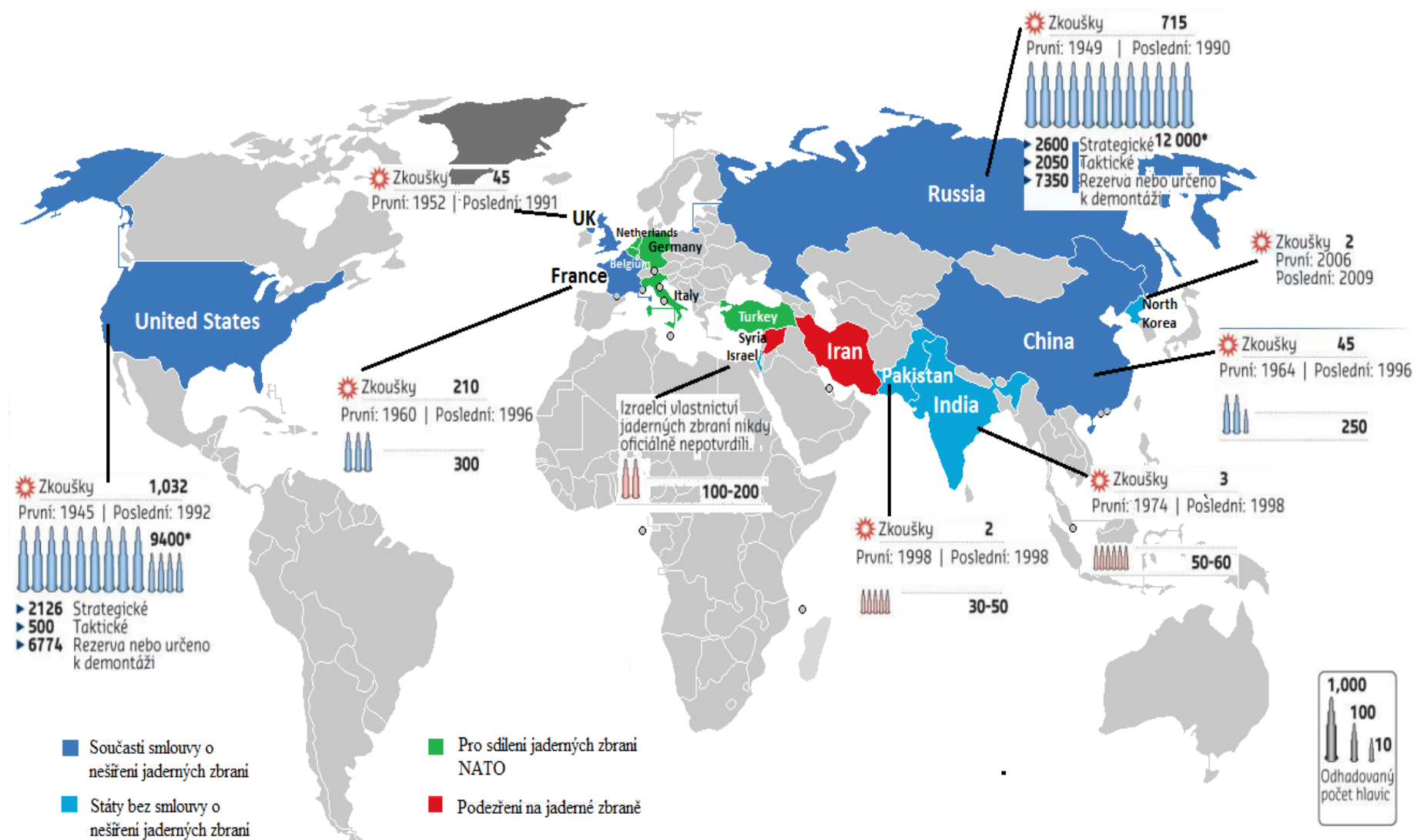
EXTREMISMUS V ROCE 2013

LEVICOVĚ EXTREMISTICKÁ SCÉNA					PRAVICOVĚ EXTREMISTICKÁ SCÉNA				
rok	2013			zúčastněno osob	rok	2013			zúčastněno osob
1.5.	Praha	československá anarchistická federace	300		22.6.	Duchcov	DSSS	1000	
					1.5.	Přerov	DM a DSSS	300-400	
25.1.	Praha	SMKČ	50-70		29.3.	Praha, koncert		80-100	
26.1.	Praha - koncert		150-200		23.3.	Nejdek	DSSS	120	
18.1.	Praha	Anarchisté	20		9.3.	Plzeň, koncert		100-150	
14.1.	Olomouc	Anarchisté	100		17.1.	Ostrava	DM	70-90 + Poláci	
22.2.	Praha	KSM a SMKČ	200		16.2.	Ostrava	čeští a němečtí prav.extrem.	130-150	
					19.1.		DSSS	volební sjed	
25.2.	Praha	KSM a SMKČ	100		12.1.	Ústí.Lab., koncert		100	
Pozn: SMKČ - Svazu mladých komunistů Československa Komunistický svaz mládeže					Pozn: DSSS -Dělnická strana sociální spravedlnosti DM-Dělnická mládež				

BIOLOGICKÝ TERORISMUS

Druh	Úmrtnost	Přenos z člověka na člověka	Událost ve světě a ČR	Způsob rozšiřování	Rok	Poznámka
BAKTERIE						
Anthrax	Vysoká	NE(s výjimkou pokožky)	11. září 2001 byl v USA použit při rozesílání dopisů	Spory	2001	5 zemřelo 17 nakaženo
Cholera	Nízká při ošetření, jinak vysoká	vzácně	poslední případ ve městě Bukavu v Kongu, důvod kontaminovaný zdroj vody	Sabotáže (potraviny, voda)	2013	4 zemřelo 690 nakaženo
Tularemie	Střední není léčená	NE	např. ČR v Jihomoravském kraji rok 1999 zamořeno 244 obcí rok 2004 zamořeno 253 obcí rok 2009 zamořeno 307 obcí	Aerosol	1999-2009	přenos ze zvířete(zajíc, krtek, myš, krysa) na člověka
RICKETSIE						
Q-horečka	Velmi nízká	zřídka	V Nizozemsku rok 2007.. 168 nemocných rok 2008.. 1000 nemocných rok 2009..2357 nemocných(9mrtvých)	Aerosol, Sabotáže (potraviny)	2007-2009	u chovu koz a ovcí, ale také u lidí
VIRY						
Ebola (krvácivá horečka)	Vysoká pro rod Zaire Střední pro súdán	střední	Zaire poprvé: rok 1976..318nemocných(208 mrtvých rok 2003..142nemocných(128mrtvých Súdán: rok 2004..17nemocných(7mrtvých)	Přímý kontakt Aerosol	1976-2003	mezi lidmi přenášen přímým stykem s infikovanými tělesnými tekutinami např. krev nebo sliny.
Neštovice (Variola)	Vysoká-Střední	vysoká	rok 1967..15 miliónů lidí nemocných, 2 milióny lidí zemřelo Díky očkování zcela vymizela	Aerosol	1967	virové onemocnění projevující jako kožní léze, typické pro neštovičné změny

JADERNÝ TERORISMUS, zpracováno dle [60]Zdroj: [vlastní]

RADIOLOGICKÝ TERORISMUS

Událost	Rok	Místo	Mrtvých	Ozářených	Průběh	Následky
Útok na vojenské zařízení	1993	Rusko Čeljabinsk	0	0	krádež 2 jaderných hlavic, jednalo se, 2 zaměstnanci výrobního závodu –	hlavice byly nalezeny a pachatelé zatčeni
Opuštěná radioterapeutická klinika	1987	Brazílie Goiania	4	249	2 muži našli přístroj a odvezli, chtěli jej prodat do sběru a začali z demontáží, 1 muž protrhl kapsli s caesiumem (práškový chlorid cesia Cs-137 radioaktivitě 51 TBq), poté prodali na šrotiště, schránka vydávala modré světlo, měli ho za léčivé... → ROZŠÍŘENÍ RADIACE	monitorováno 112 tis. osob, výskyt radiace 67 km ² území, 159 domů bylo proměřeno, 42 z nich dekontaminováno, příp. zbouráno. 35 tis. m ³ zeminy a dalších materiálů bylo kontaminováno a zlikvidováno,
Černobyl - plánovaná zkouška odstavení 4-tého reaktoru	1986	území dnešní Ukrajiny	4000	600 000	ověření schopnosti turbínového reaktoru vyrábět díky setrvačnosti dostatek elektřiny po dobu alespoň 45 s, než se spustí nouzové generátory, výbuch zničil chladicí potrubí a zdemoloval střechu budovy. Do ovzduší se dostalo 8 tun vysoce radioaktivního materiálu. do ovzduší se dostalo asi 300 sievertů radiace → havárie byla způsobena lidskou chybou	28 pracovníků zemřelo na akutní ozáření, 19 jich zemřelo z jiných příčin. 9 úmrtí dětí na rakovinu štítné žlázy. 3940 lidí mohlo zemřít na rakovinu způsobenou ozářením. Poté bylo 116 000 evakuovaných a 270 000 obyvatel z nejvíce kontaminovaných oblastí
Fukušima - následkem zemětřesení a tsunami	2011	Japonsko	2	3	následující dny 3 výbuchy na třech reaktorech a havárie chladicího systému	nekontrolovaný únik plynů a kontaminované vody, Po tsunami evakuace 150 000 lidí v okruhu 20 km.

